

**POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE**

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra managementu a informatiky

**Nenávistné projevy v kybernetickém prostoru**

*Diplomová práce*

**Hate speech in cyberspace**

**Master thesis**

VEDOUCÍ PRÁCE

**PhDr. Mgr. Eliška JONÁŠOVÁ Ph.D.**

AUTOR PRÁCE

**Bc. Jakub BECHYNĚ**

PRAHA

2023

## **Čestné prohlášení**

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Novém Strašecí, dne 11.3.2023

Bc. Jakub BECHYNĚ

**Poděkování:**

Touto cestou bych rád poděkoval mé vedoucí PhDr. Mgr. Elišce Jonášové Ph.D. za poskytnuté rady, věnovaný čas, a především za její trpělivost a pomoc při zpracování mé diplomové práce. Dále bych chtěl také poděkovat mé přítelkyni, přátelům a rodině za podporu při studiu.

## **ANOTACE**

Diplomová práce řeší problematiku nenávistných projevů v kybernetickém prostoru. V teoretické části jsou nejprve uvedeny pojmy kybernetický prostor, zločin z nenávisti a nenávistné projevy. Následně jsou rozebrány typy a formy nenávistných projevů a jednotlivé platformy, pomocí kterých se nenávistné projevy v kybernetickém prostoru mohou šířit. Také je v práci popsán koncept militantní demokracie a uvedeny dva příklady využití tohoto konceptu v praxi v našem státě. Obsahem práce jsou také související právní předpisy a rozbor výstupů Ministerstva vnitra České republiky. V praktické části jsou data, která jsem získal formou dotazníkového formuláře. Na základě dat z tohoto dotazníku jsem vytvořil předvýzkum. V rámci shrnutí teoretické i praktické části jsou v závěru práce uvedena doporučení a návrhy opatření.

## **KLÍČOVÁ SLOVA**

Kybernetický prostor \* nenávistné projevy \* zločin z nenávisti \* online média  
\* Facebook \* koncept militantní demokracie

## **ANNOTATION**

The master thesis deals with the problema of hate speech in cyberspace. The theoretical part first presents terms as cyberspace, hate crime and hate speech. Subsequently, is disassembly the types and forms of hate speech and the different platforms through which hate speech can spread in cyberspace. In the thesis is also described the concept of militant democracy with two examples of how this concept is used in practise in our country. The content of the thesis also includes related legislation and an analysis of the outputs of the Ministry of the Interior of the Czech Republic. The practical part includes data that I collected through a questionnaire form. On the basis of the data from this questionnaire I have created a preliminary research. As a summary of the theoretical and practical part of the thesis, the thesis concludes with recommendations and suggestions for measures.

## **KEYWORDS**

Cyber space \* hate speech \* hate crime \* online media \* Facebook \* concept of militant democracy



# Obsah

Úvod .....	7
1. Vymezení pojmů .....	8
1.1 Kybernetický prostor .....	8
1.2 Zločin z nenávisti .....	9
1.3 Nenávistný projev .....	11
1.3.1 Škodlivost nenávistných projevů .....	12
1.3.2 Náboženská nenávist a antisemitismus .....	13
1.3.3 Popírání holocaustu .....	14
2. Typy a formy nenávistných projevů .....	15
2.1 Typy nenávistných projevů .....	15
2.1.1 Urážky a nadávky .....	15
2.1.2 Kódová slova .....	16
2.1.3 Dog whistles .....	16
2.2 Formy nenávistných projevů .....	17
2.2.1 Ústní forma .....	17
2.2.2 Symbolická forma .....	17
2.2.3 Písemné projevy .....	18
3. Projevy v kybernetickém prostoru .....	19
3.1 Online média .....	19
3.2 Facebook .....	21
3.3 Oficiální stránky politických stran .....	26
3.3 Discord .....	26
3.4 Youtube .....	27
3.5 Propagandistické a mobilizační weby .....	29
3.6 Mailová komunikace .....	29
3.7 Prodej a nákup zboží .....	29

3.8 Počítačové hry.....	30
4. Koncept militantní demokracie.....	30
4.1 Historie .....	30
4.2 Praktické využití v České republice .....	32
4.2.1 Rozpuštění Dělnické strany .....	32
4.2.2 Blokace dezinformačních webů.....	33
5. Současná situace v České republice .....	34
5.1 Související právní předpisy.....	34
5.2 Zpráva Ministerstva vnitra o extremismu .....	38
5.3 Akční plán proti projevům nenávisti.....	40
6. Předvýzkum .....	41
6.1 Metodologie.....	41
6.1.1 Cíle a stanovení hypotéz.....	41
6.1.2 Technika sběru dat.....	42
6.1.3 Výběr respondentů.....	43
6.1.4 Zpracování údajů .....	43
7. Výsledky .....	43
8. Shrnutí .....	52
9. Návrhy opatření .....	54
Závěr .....	56
Seznam zkratk .....	58
Seznam použité literatury .....	59
Seznam elektronických zdrojů .....	60

## Úvod

Pro svou diplomovou práci jsem si zvolil téma Nenávistné projevy v kybernetickém prostoru. Toto téma je čím dál více aktuální vzhledem k situaci s migrační krizí, epidemií Covid-19, válkou na Ukrajině a dalšími světovými i vnitrostátními problémy. Tato problematika je velice důležitá, jelikož online prostředí ovlivňuje stále ve větší míře každého z nás, ať už v pracovní sféře nebo v soukromém životě.

Cílem mé práce je objektivně ukázat problematiku nenávistných projevů v kyberprostoru, jaké nedostatky a možná rizika s sebou přináší a provést analýzu tohoto prostředí se zaměřením na způsoby, kterými se tyto projevy nejčastěji šíří. Práce se celkem skládá z devíti kapitol. V první kapitole se věnuji specifikaci pojmů kybernetický prostor, zločin z nenávisti a nenávistný projev. Poslední zmíněný pojem poté podrobněji rozebírám v druhé kapitole podle typů a forem nenávistných projevů. V další kapitole se věnuji konkrétním online platformám, pomocí kterých dochází k jejich šíření, jako například Facebook, Discord, Youtube a online média. Čtvrtá kapitola obsahuje vysvětlení konceptu militantní demokracie a názorných příkladů, ve kterých byl tento koncept využit v praxi. Následující kapitola pojednává o současné situaci v České republice, z pohledu aktuální právní úpravy a analyzuje dokumenty vydané Ministerstvem vnitra ČR.

Praktická část začíná šestou kapitolou, která se zaměřuje na předvýzkum a metodologii jeho zpracování. Poté jsou v práci shrnuty výsledky dotazníkového šetření, které jsem provedl s využitím online platformy Google Forms. Získané údaje jsem poté použil k vytvoření grafů a tabulek pro lepší přehlednost a snazší orientaci. Tato data jsou v předposlední kapitole užita pro verifikaci či falzifikaci hypotéz. Závěrečnou kapitolou mé práce jsou návrhy opatření, které by bylo dle mého názoru vhodné aplikovat.

# 1. Vymezení pojmů

## 1.1 Kybernetický prostor

Kybernetický prostor nebo zkráceně kyberprostor je pojem, který se používá pro virtuální realitu interaktivního počítačového světa. Ve zjednodušené formě se tedy jedná o veškerý internet. Primárním účelem tohoto prostředí je rychlá a snadná komunikace, sdílení souborů a obsahu a provádění finančních transakcí.

Pro upřesnění definice tohoto pojmu jsem vycházel z knihy CyberSecurity (2019) od autorů Koloucha a Bašty, kterou v dalších odstavcích cituji nebo parafrázuji jejich myšlenky. Podle autorů je *kyberprostor tvořen prvky informačních a komunikačních technologií, které vytvářejí pomocí protokolu TCP/IP<sup>1</sup> celosvětovou, globální počítačovou síť, a jednotlivými počítačovými systémy, které jsou do této sítě připojeny a které v ní interagují. Vlastní interakce uvedených systémů samozřejmě není možná bez zásahu jednotlivých uživatelů, ať už administrátorů nebo koncových uživatelů.*

Tímto způsobem je vytvořen prakticky neomezený kyberprostor, který se neustále mění, je dynamický a jeho vyvíjející se systém je úzce propojen s hardwarem, a z těchto důvodů ho nelze jednoduše definovat. Jedná se tedy o virtuální realitu, která nemá konec ani začátek. Její existence je ovšem přímo závislá na materiální podstatě tohoto systému, tedy technologiích, které hmotně existují ve světě reálném. *Vzniká tak zajímavý paradox, který sice umožňuje existenci nehmotného média (kyberprostoru), schopného, díky distribuovanosti hmotného média (prvků sítě, jednotlivých počítačových systémů, cloudových úložišť, propojených služeb, atd.)<sup>2</sup>, se adaptovat a měnit v případě poškození materiálního média, avšak v případě úplného kolapsu materiálního média (respektive všech jeho součástí) dojde k nevratnému poškození či zániku kyberprostoru jako takového.*

Kyberprostor lze také definovat jako *prostor kybernetických aktivit, či jako prostor vytvořený informačními a komunikačními technologiemi. Tento prostor, oproti světu reálnému, je značně specifický a rozhodně je mylné se domnívat, že v něm*

---

<sup>1</sup> TCP/IP – Transmission Control Protocol over Internet Protocol – protokoly pro spojování jednotlivých počítačů (serverů) do vzájemně provázaných sítí

<sup>2</sup> JIRÁSEK, Petr, Luděk NOVÁK a Josef POŽÁR. *Výkladový slovník kybernetické bezpečnosti: Cyber security glossary*. Třetí aktualizované vydání. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2015. ISBN 978-80-7251-436-6, str. 70

*budou fungovat stejná pravidla, jako ve světě reálném. Obecně je sice možné konstatovat, že na kyberprostor lze aplikovat standardní kritéria, která jsou uplatňována v návaznosti na skutečnou fyzickou lokalizaci dat či informací. Druhou možností je vytvoření nových kritérií, pro aplikaci principu místní působnosti (jedná se o virtuální lokalizaci právních vztahů). Kyberprostor je dnes mnohými státy považován za pátou doménu či sféru (a to nejen pro účely války) po zemi, vodě, vzduchu a vesmíru. Tomuto prostoru je nejen ze strany státních organizací věnována stále větší pozornost.*

Důležitými znaky kyberprostoru jsou například jeho decentralizovanost, globální pokrytí, otevřenost, bohatost na informace, interaktivnost a možnost ovlivňování mínění skrze uživatele, a to v pozitivním i negativním smyslu. *Podstatným rysem kyberprostoru je, že primární roli v něm zaujímají technologie a na ně navázané služby.*<sup>3</sup>

Vliv kyberprostoru na reálný svět je v současné době čím dál tím větší. Kromě zapojování umělé inteligence do fungování v online prostředí lze také vysledovat jeho vliv na uživatele a využití jako hybridní hrozby. V tomto ohledu se jedná zejména o otevřené a skryté aktivity, které mají formu nátlaku nebo podvrtné činnosti vedoucí k oslabení nebo poškozování demokratického státu. Vzhledem k vlastnostem tohoto systému je využíván jak vojenskými a polovojenskými strukturami, tak i různými civilními aktéry.

Definici tohoto pojmu bychom také mohli nalézt v zákoně č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, konkrétně § 2 písm. a), kde je uvedeno, že „*kybernetickým prostorem je digitální prostředí umožňující vznik, zpracování a výměnu informací, tvořené informačními systémy, a službami a sítěmi elektronických komunikací.*“<sup>4</sup>

## **1.2 Zločin z nenávisti**

V obecné rovině je pojem hate crime, v češtině překládán jako zločin z nenávisti, brán jako protiprávní jednání proti lidem, jejich majetku nebo organizaci na základě jejich, ať už faktické nebo domnělé příslušnosti k určité skupině. Důvodem vzniku tohoto pojmu bylo podchycení a zamezení zločinů, které byly rasově,

---

<sup>3</sup> KOLOUCH, Jan a Pavel BAŠTA. *CyberSecurity*. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2019. CZ.NIC. ISBN 978-80-88168-31-7, str. 35–38

<sup>4</sup> Zákon č. 181/2014 Sb., Zákon o kybernetické bezpečnosti. In: *Zákony pro lidi* [online] [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2014-181>

národnostně nebo etnicky motivované. Postupem času se však do této kategorie zařadily i motivy náboženství, sexuální orientace, genderové příslušnosti, fyzického nebo mentálního postižení, věku, sociální třídy a politické orientace. Jak již bylo zmíněno výše, nemusí se jednat pouze o faktickou příslušnost k dané skupině, ale i domnělou, kterou si pachatel sám přiřadí. Kromě příslušnosti k dané skupině může být poškozena i osoba, která danou skupinu podporuje nebo jí vyjadřuje sympatie. Zločin z nenávisti se samozřejmě může prolínat i s jinou trestnou činností. V tomto případě by však měl být motiv nenávisti dominantní. V opačném případě můžeme hovořit o smíšeném motivu.

V daném kontextu samozřejmě existují i případy, kdy se hate crimes odehrávají uvnitř některých skupin, které by se mohly samy stát obětí jako celek. Tento případ můžeme demonstrovat na příkladu sunnitů a šíitů, kteří mají mezi sebou dlouhodobé spory a mohlo by u nich docházet k útokům z nenávisti na členy druhé skupiny. To ovšem nevyklučuje fakt, že by se příslušníci obou skupin mohli stát terčem útoku nějakého islamofoba.

Specifickým případem v oblasti hate crimes je politická orientace nebo politický názor. Jelikož ne každé vymezení proti nějaké skupině je bráno jako hate crime. Například když se demokratický aktivista vymezí proti neonacistovi. V tomto případě se přihlíží k faktu, že sám neonacista se nenávistně vymezuje vůči jiným skupinám a akt odporu je brán jako obrana před nenávistnou ideologií nebo hnutím.

V minulosti se pojem hate crime zaměřoval pouze na užití přímého fyzického násilí, postupem času došlo k rozšíření definice i na verbální útoky tzv. hate speech. Pojem hate crime je v současnosti brán jako pojem nadřazený, který se dále může dělit na výše zmiňované verbální útoky (hate speech) a fyzické útoky, pro které se používá spojení hate violence, tedy násilí z nenávisti.

Sousloví hate crime neboli zločin z nenávisti vzniklo ve Spojených státech a o jeho popularizaci se zasadilo zejména přijetí Civil Rights Act roku 1964. Do obecné řeči a zákonů však proniklo až v 80. letech.<sup>5</sup>

---

<sup>5</sup>Hate Speech (Stanford Encyclopedia of Philosophy). In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: [https://plato.stanford.edu/entries/hate-speech/?fbclid=IwAR3vshXUQ1FV16U1HtRU15-Xwwmmoi\\_DA3YgkLwk8TChKV0XJihbueqPOLY](https://plato.stanford.edu/entries/hate-speech/?fbclid=IwAR3vshXUQ1FV16U1HtRU15-Xwwmmoi_DA3YgkLwk8TChKV0XJihbueqPOLY)

### 1.3 Nenávistný projev

Hate speech neboli nenávistný projev měl zejména v minulosti nejčastěji formu slovního útoku, který měl tendenci podněcovat, podporovat nebo šířit nenávist vůči konkrétní osobě nebo skupině lidí. Častým původcem takového chování jsou předsudky a ustálené představy o lidech, kteří jsou něčím odlišní, zejména barvou pleti, sexuální orientací, náboženskou nebo etnickou příslušností. V současné době se tato problematika přesouvá zejména do online prostředí, kde může nabývat podoby nenávistných textů, obrázků, pohyblivých skečů se zvukem nebo bez zvuku, případně kombinací všeho zmíněného. Takovýmito chováními se samozřejmě uživatel dané sociální sítě dopouští porušování zásad stanovených provozovatelem sítě, v horším případě přestupku nebo trestného činu. Ostatní uživatelé mají samozřejmě možnost závadné příspěvky nahlašovat, otázkou ovšem je, zda má daná sociální síť dostatečný software k identifikaci nenávistných příspěvků, případně zda má dostatek zaměstnanců na manuální kontrolu. V obou případech můžeme narazit na jazykové bariéry, případně na špatné vyhodnocení kontextu daného příspěvku. V souvislosti s tím je nutné zmínit, že internetové prostředí není v tomto ohledu nijak odlišné od běžného života, a že i zde platí pravidlo, že svoboda jednotlivce končí tam, kde začíná svoboda druhého. Důležité je ovšem myslet i na svobodu projevu a svobodu slova, proto by takové situace v krajních případech měli posuzovat odborníci a soudci. Vhodné shrnutí této problematiky nabízí například Organizace spojených národů (dále jen OSN), která definuje nenávistný projev jako urážlivý projev zaměřený na skupinu nebo jednotlivce na základě jejich přirozených vlastností, který by mohl ohrozit sociální smír. Ve snaze o jednotný rámec této problematiky v celosvětovém měřítku definuje Strategie a akční plán OSN proti nenávistným projevům nenávistné projevy jako „*jakýkoli druh komunikace v řeči, písemném projevu nebo chování, který napadá nebo používá pejorativní nebo diskriminační jazyk s odkazem na osobu nebo skupinu na základě toho, kým jsou, jinými slovy na základě jejich náboženství, etnické příslušnosti, národnosti, rasy, barvy pleti, původu, pohlaví nebo jiného faktoru identity*“.<sup>6</sup> Současně ale také uvádí, že dosud bohužel neexistuje žádná univerzální definice nenávistných projevů podle mezinárodního práva v oblasti lidských práv. Sama OSN si je ovšem

---

<sup>6</sup> What is hate speech? | United Nations. In: [cit. 11.03.2023]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/hate-speech/understanding-hate-speech/what-is-hate-speech>

vědoma tohoto nedostatku a vyvíjí snahu vést na dané téma debaty, zejména ve vztahu ke svobodě názoru a projevu, nediskriminaci a rovnosti.

### 1.3.1 Škodlivost nenávistných projevů

Škody, které mohou vzniknout vlivem nenávistných projevů, zahrnují dlouhý a různorodý výčet, který začíná okamžitou psychickou újmou, kterou v dané chvíli zažívá osoba, jež je terčem nenávistného útoku, až po dlouhodobé dopady, které kromě poškozených osob, narušují chod celé komunity případně společnosti.

Můžeme tedy rozlišovat dva důležité pojmy. Prvním z nich je „**útočný nenávistný projev**“, který je většinou mířen na konkrétní osobu, které má ublížit. Ať už je tento projev tváří v tvář nebo v prostředí internetu. Nejčastěji je mířen směrem od agresora přímo k oběti. Druhým pojmem je „**propagandistický nenávistný projev**“. Ten většinou funguje uvnitř skupiny nebo sociální bubliny. Často bývá obecnějšího znění a je mířen od jednoho člena skupiny k ostatním. Provázanost těchto projevů se může projevat oboustranně. Projev, který může být původně použit jako útočný se může postupem času proměnit v propagandistický. Stejně tak tomu může být naopak, kdy je propagandistický projev použit přímo proti příslušníkovi nějaké skupiny nebo minority. Užívání zmíněných projevů může ovlivnit kromě příslušníků skupin vytvářejících nenávistné projevy a jejich oběti také širší společnost ve spojitosti například s kriminalitou minorit nebo migrační krizí.<sup>7</sup>

Dalším možným rozdělením nenávistných pojmů je rozlišení mezi konstitutivní a následnou újmou. Konstitutivní újma vzniká bezprostředně při anebo po vyslovení/napsání nenávistného projevu, zatím co následná se formuje postupem času.

Kromě přímého a následného poškození, které mohou nenávistné projevy způsobit, je také důležité upozornit na nepřímé poškození. Nepřímo mohou být například poškozeny společenské skupiny, jelikož může být negativně ovlivněno jejich postavení ve společenské hierarchii. Jedná se o bezprostřední újmu, k níž dochází vyslovením nebo napsáním, která za vhodných okolností vyvolá změnu v normativním prostředí. Tímto způsobem může být případ nenávistného projevu přetvořen do

---

<sup>7</sup> The EU Code of conduct on countering illegal hate speech online. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: [https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-code-conduct-countering-illegal-hate-speech-online\\_en](https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-code-conduct-countering-illegal-hate-speech-online_en)



obecné roviny. Následně může například zařadit domorodé obyvatelstvo mezi méněcenné, legitimizovat diskriminační chování vůči určité skupině anebo potencionálně umlčet danou skupinu.

### 1.3.2 Náboženská nenávist a antisemitismus

Náboženská víra je v některých případech zdrojem případů nenávistných projevů a někdy jejich cílem. V obou případech je posouzení těchto projevů obtížným úkolem. Názory, které jsou zakořeněné v náboženském přesvědčení jsou v jistých případech posuzovány, zda jejich interpretace nehraničí s nenávistným projevem nebo zda se přímo o nenávistný projev nejedná. Jako příklad lze uvést americkou baptistickou církev Westboro Baptist Church (dále jen WBC), která byla založena v roce 1955 v Kansasu. Tato církev je zejména známá pro svoje homofobní projevy a nenávistné projevy proti ateistům, židům, muslimům, transsexuálům ale také proti mnoha křesťanským majoritám. WBC se od roku 1989 aktivně podílela na akcích proti homosexuálům a později usilovala o potlačení této menšiny v okolí jejich sídla. Často svoje názory prezentovala na vojenských pohřbech, pohřbech celebrit a veřejných akcích. Díky těmto aktivitám je monitorována Ligou proti hanobení a organizací Southern Poverty Law Centre. V tomto případě jde o extrémní případ náboženské nenávisti, proti které se vymezují i ostatní církve.<sup>8</sup>

Existují ovšem případy, ve kterých náboženští vůdci církví pronášejí velice sporné výroky. Jedná se například o zpochybňování legitimacy nebo uznávání lidí z LGBT+ komunity. V těchto výrocích je snaha zpochybňovat například přirozenost stejnopohlavního soužití a prosazují pouze tradiční pojetí párů a jejich vztahů, potažmo tradiční pojetí rodiny jako takové. Otázky týkající se náboženských projevů tohoto druhu se týkají toho, zda se jedná o prostě sporné projevy, které by liberální demokratická společnost měla tolerovat, nebo o projevy, které jsou v rozporu s hluboce zakořeněnými normami, které by měli být regulovány, případně zakázány.

V této souvislosti se autor zamýšlí nad prosazováním takových zákazů, zejména z důvodu, aby věřící nebyli nuceni vybírat si mezi autoritou právního státu a autoritou náboženskou. Tato myšlenka vychází z předpokladu, že náboženství je

---

<sup>8</sup> Westboro Baptist Church. In: *Southern Poverty Law Center* [online] [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.splcenter.org/fighting-hate/extremist-files/group/westboro-baptist-church>

institucionalizovaný normativní režim, který soupeří s právním režimem, kde střety o náboženské přesvědčení ohrožují sociální strukturu společnosti.

Pokud se podíváme na tuto problematiku z opačného pohledu, měla by být věřícím do jisté míry zaručena nějaká ochrana jejich náboženského přesvědčení. Když chceme usilovat o nějaké zmírňování společenského napětí, nemělo by docházet ani k útokům na ideály a představitele daného náboženství. Příkladem za všechny jsou například incidenty a nepokoje způsobené v souvislosti s komickými karikaturami Mohameda v nizozemských novinách *Jyllands-Posten* a ve francouzské publikaci *Charlie Hebdo*.

Pozadí těchto událostí souvisí s nárůstem muslimské populace v evropských zemích a celkově s migrační politikou a kriminalitou na území evropských států. Konkrétně v případě *Charlie Hebdo* bylo pozadí nárůstu napětí mezi etnickými Francouzi a přistěhovalci z muslimských zemí. *Charlie Hebdo* se již od svého založení v roce 1969 orientoval na komiksy, reportáže, fejetony a vtipy. Již od počátku svého působení byl velice kontroverzní, protináboženský a levicově orientovaný. Terčem jeho vtipů a karikatur se tak nejčastěji stávali krajní pravice, katolíci, islám, judaismus ale také politika a kultura. Karikaturám Mohameda se začala redakce věnovat v roce 2011, což vedlo k několika útokům a vypálením redakce. Zlomový bod nastal po sérii útoků na americké ambasády na Středním východě, kdy redakce vydala číslo časopisu s karikaturou nahého Mohameda. Odpovědí na to byl útok dvou pachatelů s dlouhými zbraněmi na sídlo redakce, smrtí 12 lidí a dalších 10 zraněním.<sup>9</sup>

### 1.3.3 Popírání holocaustu

Popírání holocaustu, jakož i popírání arménské genocidy a popírání dalších zločinů proti lidskosti se rovněž stalo předmětem zvláštní právní úpravy, zejména v Evropě. Důkazem toho je, že 16 evropských států a také Izrael kriminalizovali popírání holocaustu. Jedním z důvodů, proč došlo ke kriminalizaci a zákazu takových projevů je fakt, že projevy, které popírají nebo zlehčují holocaust mají velmi významnou roli v podněcování nenávisti. Jedno z možných zdůvodnění takové legislativy se opírá o pojem popírací projev. Popírací projev se snaží popisovat historické momenty

---

<sup>9</sup> Teroristický útok ve Francii na redakci *Charlie Hebdo* | Aktuálně.cz. In: *Aktuálně.cz - Víte, co se právě děje* [online]. 27. 1. 2015 [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/teroristicke-utoky-ve-francii/r~c93d1740a66a11e49e4b0025900fea04/>

v jiném, mírnějším světle, než v jakém se ve skutečnosti staly. Takovéto druhy projevů jsou velice často zneužívány extremistickou scénou jako propaganda. Cílem popíračů je snaha vymýtit povědomí o pravdě, které brání v obnovení zločinných ideologií minulosti.<sup>10</sup>

## **2. Typy a formy nenávistných projevů**

### **2.1 Typy nenávistných projevů**

Nenávistné projevy lze rozdělit do několika kategorií, podle toho, zda jsou vyjádřeny explicitně nebo nenápadně. Mezi tyto kategorie spadají urážky a nadávky, kódová slova a tzv. dogwhistles, což jsou specifická slova nebo podmanivé fráze, které využívají zejména politické osobnosti k získání podpory od určité skupiny, aniž by toto vyjádření vyvolalo odpor ve zbylé části jejich voličů. Pojem dog whistle je z angličtiny doslovně přeložen jako píšťalka na psy, která je založena na ultrazvukových vlnách, které jsou pro člověka neslyšitelné, ale psi na ně reagují.

#### **2.1.1 Urážky a nadávky**

Urážka je čin nebo slovní, písemný, grafický nebo jiný výrok, který má za cíl ponížit jedince či skupinu, poškodit její pověst nebo zpochybnit její čest. Posouzení toho, zda je nějaký výrok urážkou nebo nikoliv závisí na jednání a úmyslu napadajícího a na vnímání napadeného.

Urážky jsou nejčastějším typem nenávistného projevu. V tomto případě se obvykle jedná o urážky směřované na rasu, pohlaví, sexuální orientaci, národnost, schopnosti, politickou orientaci a další. Cílenost urážky můžeme velice často spatřovat v tom, že napadaný volí expresivní a kontroverzní slova, namísto aby použil slova mírnější, popřípadě využil celkově mírnější interpretaci své myšlenky. Na druhou stranu je vždy důležité podívat se na urážku i z pohledu napadeného. Některé výroky mohou být formulovány na základě objektivních skutečností, ale jedinec nebo skupina je může vnímat jako útok. V tomto případě je velice důležité vycházet z faktů a formy daného projevu.

---

<sup>10</sup> Popírání holocaustu | Holocaust. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.holocaust.cz/dejiny/antisemitismus-2/antisemitismus-po-druhe-svetove-valce/popirani-holocaustu/>

### 2.1.2 Kódová slova

Kódová slova jsou taková, která mají přiřazený jasný význam pro jedince, kteří se pohybují v dané komunitě, ale veřejnost s nimi nemusí být seznámena. Velice často mohou nahrazovat expresivní nebo vulgární označení jedinců nebo skupin jedinců, jejich vlastností apod. Jsou využívána uvnitř skupin, které by se dali označit za extrémistické nebo krajně orientované.

### 2.1.3 Dog whistles

Strategie Dog whistles je zejména využívána v politickém prostředí. Jedná se o používání kódových slov v různých politických diskuzích, projevech a textech. Jejím cílem je zaujmout právě formou kódových slov voliče, kteří se pohybují na hraně politického spektra a hledají mezi politickými představiteli, takového, který se nebojí i když skrytě, vyjadřovat jejich myšlenky. Danou strategii můžeme zejména spatřovat u demagogických představitelů. Používají líbivé sliby pro své voliče a zároveň se snaží přilákat i nové voliče s jiným politickým názorem. Ve svých projevech musí vystupovat konstantně, aby neztratili přízeň svých voličů, ale promyšleně a plánovaně do nich zapojují i kódová slova, která se mohou týkat jejich politických oponentů nebo například nějaké minority. Promyšlenost a plánovanost je zde důležitá zejména kvůli přesným frázím, ze kterých jasně vyplyne jejich záměr, ale zároveň je nikdo nemůže označit za krajní až extremistické. To samé platí o výrocích, které mají zkreslovat jejich politické oponenty. Musí být použity tak, aby je nemohl nikdo označit za lži nebo nepravdy, ale zároveň zavádějícím způsobem politickému oponentovi podsouvají názory nebo výroky, které nikdy neřekl.<sup>11</sup>

Výstižným příkladem takového jednání by mohlo být heslo, které použil Miloš Zeman ve své prezidentské kampani v roce 2018. Ne billboardech po celé republice byla fotografie Miloše Zemana a vedle ní nápis „Stop imigrantům a Drahošovi, tato země je naše! Volte Zemana!“. V první řadě v této kampani bylo využito téma imigrantů, které v té době silně rezonovalo českou společností ve spojitosti se silnou migrační krizí. Za druhé s ní byl spojován jeho protikandidát Jiří Drahoš. V usnesení, které v tomto případě připravoval soudce Pavel Rychetský stojí: „*Nepochybně jde*

---

<sup>11</sup> Hate Speech (Stanford Encyclopedia of Philosophy). In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: [https://plato.stanford.edu/entries/hate-speech/?fbclid=IwAR3vshXUQ1FV16U1HtRU15-Xwwmmoi\\_DA3YgkLwk8TChKV0XJihbueqpOLY](https://plato.stanford.edu/entries/hate-speech/?fbclid=IwAR3vshXUQ1FV16U1HtRU15-Xwwmmoi_DA3YgkLwk8TChKV0XJihbueqpOLY)

*o vyjádření zjednodušující, zkratkovité, v jisté míře expresivní či nepřesné, to ale neznamená, že je lze označit za lživé či nepravdivé“.*<sup>12</sup>

## **2.2 Formy nenávistných projevů**

Nenávistné projevy lze nalézt v každodenním životě v různých kontextech a podobách. V kapitole autor práce stručně definuje možné formy nenávistných projevů a poté se detailněji zaměřím na ty, které se vyskytují v kybernetickém prostředí.

### **2.2.1 Ústní forma**

Ústní forma je nejjednodušším způsobem, se kterým se můžeme setkat. Jedinec k tomu nepotřebuje žádné další nástroje a může volně šířit své nenávistné názory a výroky. Kromě klasické konfrontace dvou jedinců se může jednat také o nenávistné výroky vůči konkrétní skupině. Může také být formou šíření nepravdivých a zavádějících informací, které by daného jedince nebo skupinu měli poškodit. Další způsobem mohou být různé demonstrace nebo politická shromáždění. Na takových akcích je většinou ve výhodě řečník, který je na pódiu nebo má k dispozici mikrofon. V tomto případě je velice těžké mu jeho názory a nepravdy přímo vyvracet i v případě, že by se takové akce účastnili názorový oponenti. Nemají v danou chvíli dostatečné prostředky, aby jeho hlas překřičeli, případně aby mohli argumentovat. Takovéto projevy se dají často narušit jen pouhým křičením a pískotem. Specifickým nenávistným projevem v ústní formě mohou být audio nahrávky nebo podcasty, ovšem v tomto případě je již zapotřebí mít alespoň základní nahrávací techniku a k šíření těchto nahrávek využívat internet, proto se touto problematikou bude autor práce hlouběji zabývat v další kapitole.

### **2.2.2 Symbolická forma**

Specifickou formou šíření nenávisti mohou samozřejmě být i symboly. Konkrétním případem této formy jsou například plastiky a modely gilotin, které byli v nedávné době použity hned na několika demonstracích v Praze. Tyto symboly nemusí být namířené proti konkrétnímu jedinci, ale například mohou znázorňovat názorové oponenty nebo příslušníky politických stran. Stejně je to v případě loga hnutí Islám v České republice nechceme. Vizually je vytvořena tak, že je patrné, že

---

<sup>12</sup> Ústavní soud: Zemanovo volební heslo spojující Drahoše s imigranty bylo zkratkovité, nikoliv nezákonné | iROZHLAS - spolehlivé zprávy. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: [https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/milos-zeman-kampan-prezidentska-drahos-migrace-uprchlici\\_1803220909\\_gol](https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/milos-zeman-kampan-prezidentska-drahos-migrace-uprchlici_1803220909_gol)

jednoznačně odmítá Islám jako náboženství, což je v českém právním prostředí neakceptovatelné. Listina základních práv a svobod zajišťuje každému jedinci právo na svobodu vyznání.

### **2.2.3 Písemné projevy**

Písemné projevy jsou poslední formou, kterou lze nenávistné projevy šířit. Jedná se o formu, kdy jedinec nebo skupina jedinců vytvoří písemně nějaké, slovo, heslo nebo delší textový útvar, který je urážlivě nebo nenávistně mířen proti jinému jedinci, skupině nebo menšině. Takovéto projevy můžeme ještě dále dělit do několika podskupin podle místa vzniku a jejich záměru.

Podle místa vzniku bychom tyto projevy mohli rozdělit na hmotné a nehmotné. Hmotný písemný projev musí být napsán nebo vytisknut na látku nebo papír, musí tedy fyzicky vzniknout v reálném světě a může jím být například transparent, leták, noviny nebo kniha. Nehmotné jsou ostatní písemné projevy, které se mohou vydávat, šířit a upravovat mimo reálný svět. Jedná se tedy o všechny možné druhy textového vyjádření v počítačové a online podobě. Výhodou nehmotných písemných nenávistných projevů je jednoduchost jejich tvorby a šíření a také nízké náklady.

Psané nenávistné projevy bychom také mohli rozdělit podle délky obsahu. Krátké, heslovité projevy mohou být součástí volebních kampaní anebo demonstrací. Jejich nebezpečí spočívá právě v heslovitosti a údernosti daného textu. Jeho účel je zaujmout ostatní a často se vymezuje proti něčemu, v tomto případě se může jednat o příslušníky menšin, přistěhovalce a podobně. V některých případech se může jednat o špatně uchopené heslo, které bez kontextu může působit nenávistně. Stejně heslovité popisy bychom mohli najít na Youtube, které mají na první pohled zaujmout diváky, aby se přešli dané video. Čím bude popis kontroverznější, tím bude častěji sdílen a dojde k rozšíření mezi více uživatelů.

Středně dlouhé texty mohou mít podobu nenávistných statusů na sociálních sítích, také se může jednat o komentáře v diskuzích u různých článků, novinové články nebo třeba letáčky. Dlouhé texty se budou zejména objevovat v kontroverzních knihách a na internetových platformách jako osobní názorový blog.

### 3. Projevy v kybernetickém prostoru

Vzhledem k neustálému a rychlému vývoji informačních a komunikačních technologií, se nenávistné projevy přesunuly i do online prostředí. Kromě urychlování přenášení komunikace a informací se tak zrychlily i negativní dopady běžného života, který se přenáší do online prostředí. Kriminální aktivity široce fungují zejména na takzvaném darkwebu, který se nachází mimo prostředí standartního internetu pro běžné uživatele. Ovšem i na těchto stránkách se můžeme setkat s trestnou činností jako jsou například podvody anebo právě nenávistné projevy. V dalších podkapitolách bych se chtěl zejména věnovat hlavním tokům informací a serverům přes které se nenávistné projevy nejčastěji šíří a jejich struktuře. Vycházím z předpokladu, že internet jako takový nefunguje jako homogenní celek, ve kterém se nenávistné projevy šíří rovnoměrně na všech platformách. Výraznou roli zde hrají internetová média, která nejsou tak kontrolována jako ostatní, například noviny, rozhlasové a televizní vysílání. Další specifickou skupinou jsou sociální sítě jako Twitter a Facebook, kde dochází k vytváření, sdílení a diskusím o nenávistných projevech. Roli zde hrají i oficiální stránky politických stran a sdružení, mobilizační weby, informační a propagandistické servery, diskusní fóra, mailová komunikace nebo například Youtube a streamovací služby.

#### 3.1 Online média

Online média hrají velice významnou roli v kontextu s nenávistnými projevy. Vytvářejí poměrně velké procento psaného projevu na internetu a mají často vysoký počet návštěvníků. Úlohou médií obecně je informovat objektivně o událostech, které se stali v určitém místě a určitém čase, ale přesah online obsahu může být v tomto případě šířen celosvětově. Poté dochází k přejímání informací a může docházet, vědomě i neúmyslně k jejich chybnému nebo zavádějícímu překroucení. U neúmyslných chyb se může například jednat o nedostatky v překladatelském ohledu, nepřesnostem a podobně. U vědomích úprav nebo interpretací může docházet k daleko větším odlišnostem. Některé zpravodajské weby například cíleně využívají fotografie pořízené v jiné souvislosti než psaný text. Tímto stylem se snaží u čtenáře vyvolat zkreslenou představu o tom, jak se daná událost ve skutečnosti stala. Také může docházet k úpravám textu a vlastní interpretaci autora článku. Tohle všechno úzce souvisí s pojmem dezinformační weby, přičemž pojem dezinformace je vnímám jako součást propagandy, která využívá nepravdivé informace k ovlivnění veřejného

mínění. Tato internetová média mají většinou stabilní okruh svých čtenářů, tudíž mají přehled o tom, pro jako část společnosti případně sociální bublinu informace přináší a v jakém světle je mají podat, aby ve čtenářích vyvolali emoce. S tím úzce souvisí pojem nenávistných projevů, které se například nemusí přímo objevit jako součást článku nebo příspěvku, ale vede například k diskusi pod tímto článkem, kde se čtenáři mohou velice expresivně, nevhodně a vulgárně vyjadřovat k danému tématu. Podobné je to při sdílení článku na sociálních sítích, kdy si daný uživatel vloží na svůj profil nebo do určité skupiny odkaz na tento článek a k tomu připojí nějaký vlastní nenávistný komentář. Stručně by se tedy dalo napsat, že internetová média mohou být šířitelem a zesilovačem projevů nenávisti na sociálních sítích a celkově v internetovém prostředí.<sup>13</sup>

Velice důležitou roli v šíření nenávisti prostřednictvím online médií sehrává i jejich přístup k diskusním platformám u daných článků. Některé servery například umožňují diskutovat k danému tématu v podstatě anonymně, což uživatelům umožňuje v daleko vyšší míře používat vulgární a nenávistné projevy. Dalším způsobem, jak je možné se zapojit do diskuse je registrace přes email. Tento způsob již vyžaduje nějakou součinnost s uživatelem, ovšem emailová adresa může být vytvořena jen pro tyto účely a může být naprosto fiktivní. Nejvýraznější spoluúčast uživatele v tomto ohledu vyžaduje server Novinky.cz, jež požaduje identifikaci diskutujícího podle jeho poštovní adresy.

Hlavními médii, které umožňují diskusi pod články a mají vysokou sledovanost na českém internetu jsou Ildnes.cz, Parlamentní listy a již zmiňované Novinky.cz. Nejvýrazněji se v oblasti nenávistných projevů, hoaxů a dezinformací projeví Parlamentní listy. Původně vznikly jako lobbistický časopis, který využíval státního znaku na titulní straně, což v kombinaci s názvem mátl čtenáře a mylně se domnívali, že se jedná o oficiální zprávy z parlamentu. Vzhledem k náročnosti a nákladnosti tisku a rozšíření internetu se Parlamentní listy přesunuli do online prostředí a začali cílit na širokou skupinu čtenářů. Prostředkem pro zvyšování čtenosti jsou v tomto případě chytlavé titulky a kontroverzní témata, ale také množství textů, které se denně objevují na jejich stránkách. Z počátku měli redaktoři zhruba půl hodinu na jeden článek, takže

---

<sup>13</sup> HRDINA, Matouš, Liudmila KOPECKÁ a Hana DAŇKOVÁ. Projevy nenávisti v online prostoru a na sociálních sítích [online]. Hate speech závěrečná zpráva: Člověk v tísni, 2015 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://epale.ec.europa.eu/sites/default/files/1459365027-hate-speech-zaverecnazprava-final-verze.pdf>, str. 25-27



na ověřování informací a kontrolu nebyl čas. Tímto způsobem také vydával určitou dobu hoaxy spolupracovník redakce a bývalý kandidát Dělnické strany Václav Prokůpek, který si vymyslel článek o tom, že Romské straně z Ústí nad Labem zmizel pokladník i s penězi. Tato lež byla později vyvrácena<sup>14</sup>.

Smutná pravda je bohužel ta, že i servery, které nemají vždy tak kontroverzní obsah, jako jsou například Novinky.cz a Idnes.cz, volí preferenční články na titulních stranách svých online médií v závislosti na jejich čtenosti a často se stává, že čtenářům daný server primárně nabízí články s kontroverzními tématy jen kvůli vysokému podílu diskutujících pod článkem, jelikož vzbuzuje emoce a rozděluje čtenáře na dvě skupiny podporovatelů a oponentů.

### 3.2 Facebook

Sociální sítě hrají významnou roli v procesu tvorby a šíření nenávistných projevů. Nejsnáze se dle mého názoru šíří nenávistné informace na platformě Facebook a to i přes fakt, že je tato služba v současné době v úpadku a do popředí sociálních sítí se dostává zejména Instagram a TikTok. Rozdíl v těchto sítích je ten, že Instagram se orientuje zejména na přidávání fotografií, u kterých se psaného textu objevuje minimum, jelikož není pro uživatele této sítě atraktivní. Podobně je tomu i u TikToku, který je zaměřený na videa krátkého formátu, opět s minimem textu. Facebook má společně s Twitterem jednu nespornou výhodu a tou je možnost písemného vyjádření bez přidávání obrázků nebo videí. Na základě toho jsou uživatelé těchto služeb zvyklí číst delší články a reagovat na ně v komentářích, které vidí ostatní uživatelé, čímž vzniká diskuse. V těchto diskusích často vzniká polarita názorů a dochází k rozdělení uživatelů na zastánce dané myšlenky a jejich odpůrce. Velice často dochází v komentářích k danému tématu k vulgárnímu napadání oponentů, jejich zesměšňování a v horších případech i k vyhrožování. Tento princip Facebook obratně využívá, jelikož příspěvky, které jsou kontroverzní, jsou častěji komentované a sdílené a tím se dostávají k širšímu okruhu čtenářů. Funguje zde v podstatě obdobný princip jako u online médií. Čím delší dobu stráví čtenář čtením příspěvku, čím více komentářů a sdílení je u příspěvku, tím více Facebook vydělá na reklamě a reklama je jedním z jeho hlavních zdrojů příjmů. Proto se této společnosti vyplatí uživatelům na

---

<sup>14</sup> Podvodník Václav Prokůpek, který si vymyslel zprávu o romské straně, kandiduje za Sdružení nestraníků. A s ním další extremisti - Romea.cz - Vše o Romech na jednom místě. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://romea.cz/cz/domaci/podvodnik-vaclav-prokupek-ktery-si-vymyslel-zpravu-o-romske-strane-kandiduje-za-sdruzeni-nestraniku-a-s-nim-dalsi-extremisti>

jejich profilech zobrazovat často diskutovaná a kontroverzní témata. Oproti online médiím je zde ale jeden zásadní rozdíl. Při vstupu na Facebook musí uživatel souhlasit s pravidly komunity, které přímo obsahují v sekci Nepřípustný obsah kapitolu o nenávistných projevech. V této kapitole se přesně píše:

*„Domníváme se, že lidé se svobodněji projevují a navazují kontakty, když se necítí být napadáni na základě toho, kdo jsou. Proto na Facebooku nepovolujeme nenávistné projevy. Takové projevy totiž vytváří prostředí zastrašování a vyloučení a v některých případech mohou podporovat i offline násilí.*

*Nenávistné projevy definujeme jako přímý útok na lidi (nikoli na koncepce nebo instituce) na základě tzv. chráněné charakteristiky, tedy rasy, etnika, národnosti, tělesného postižení, náboženského přesvědčení, kasty, sexuální orientace, pohlaví, genderové identity nebo vážné choroby. Útok definujeme jako agresivní nebo ponižující slovní projev, škodlivé stereotypní projevy, tvrzení o méněcennosti, vyjadřování opovržení, odporu nebo zapuzení, klení a výzvy k vyloučení nebo segregaci. Rovněž zakazujeme používání škodlivých stereotypů, které definujeme jako dehumanizující porovnání, která byla historicky používána k útoku, zastrašování nebo vylučování konkrétních skupin a která jsou často spojena s offline násilím. Věk považujeme za chráněnou charakteristiku, když se na něj odkazuje spolu s další chráněnou charakteristikou. Chráníme také uprchlíky, migranty, přistěhovalce a žadatele o azyl před těmi nejzávažnějšími útoky, i když povolujeme komentáře ohledně imigrační politiky a její kritiku. Podobně poskytujeme určitou ochranu v případě charakteristiky, jako je povolání, když se na ni odkazuje spolu s chráněnou charakteristikou. Někdy můžeme na základě místních zvyklostí považovat určitá slova nebo slovní spojení za často používaná označení určitých skupin s chráněnou charakteristikou.*

*Zakazujeme rovněž používání nadávek užívaných k útoku na lidi na základě jejich chráněných charakteristik. Uvědomujeme si však, že lidé někdy sdílejí obsah, který zahrnuje nadávky nebo nenávistné projevy někoho jiného, aby je odsoudili nebo zvýšili povědomí veřejnosti. Někdy lidé mohou projevy (včetně nadávek), které by jinak porušovaly naše zásady, směřovat na vlastní osobu nebo je použít pozitivním způsobem. Naše zásady jsou navrženy tak, aby poskytovaly prostor pro tyto typy*

*projevů, nicméně vždy je třeba jasně uvést daný záměr. Pokud záměr nebude jasný, můžeme obsah odebrat.* <sup>15</sup>

I přes skutečnost, že má společnost Facebook nastavená pravidla komunity a uživatelé s nimi musí souhlasit před tím, než si založí profil, můžeme pochybovat o jejich vymáhání v praxi. Facebook má samozřejmě nastavené automatizované postupy, které systematicky odstraňují příspěvky, které jsou na první pohled škodlivé. Může se například jednat o fotografie se sexuální nebo pornografickou povahou nebo konkrétní klíčová slova, na jejichž základě může být daný příspěvek smazán. Tento automatický systém funguje dle mého názoru poměrně efektivně, ale má samozřejmě své nedostatky. Nedokáže například odhalit specifické projevy, na základě slangu nebo kontextu psaného textu, případně kombinací psaného textu a fotografie. Na fotografii může být například zobrazena nějaká skutečnost, která by sama o sobě škodlivá nebyla, ale v kontextu s přidaným komentářem už se může jednat o porušení pravidel komunity.

Příkladem za všechny by mohla být kauza okolo základní školy v ulici Plynárenská v Teplicích. Tato škola fotí každým rokem žáky ze všech tříd s jejich třídními učiteli a v roce 2017 vydalo tablo prvňáčků, které zveřejnil Teplický deník. Tato třída byla složena převážně z romských, arabských a vietnamských dětí, což spustilo vlnu nenávistných komentářů na Facebooku, kde byla fotografie také sdílena. Pod touto fotografií se objevil například komentář uživatele Víta Kroupy, který doslova napsal: „*Ještě že jsou ze ZŠ Plynárenská. Řešení se přímo nabízí. Neříkej, že Tě to taky nenapadlo!!!*“ Muž za tento výrok skončil před soudem.<sup>16</sup>

V tomto případě jsou automatické mechanismy nedostačující, ale funguje zde druhý obranný mechanismus Facebooku a to jsou ostatní uživatelé, kteří mohou daný příspěvek nahlásit. V případě, že je příspěvek nahlášen větším počtem uživatelů, musí se jím společnost Facebook zajímat a musí ho individuálně posoudit. V návaznosti na to se situací začala zabývat policie a případ byl medializován.

---

<sup>15</sup> Nenávistné projevy | Centrum transparentnosti. In: [cit. 11.03.2023]. Dostupné z: <https://transparency.fb.com/cs-cz/policies/community-standards/hate-speech/>

<sup>16</sup> „Posílal prvňáky do plynu.“ Autor komentáře zatím beztrestně nevyvázne, státní zástupce se odvolal. In: *iROZHLAS* [online]. 13. 6. 2019 [cit. 11.03.2023]. Dostupné z: [https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/zs-plynarenska-prvnaci-teplice-rasismus-soud-statni-zastupce\\_1906130600\\_ogo](https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/zs-plynarenska-prvnaci-teplice-rasismus-soud-statni-zastupce_1906130600_ogo)

V souvislosti s nenávisnými projevy a jejich nahlašováním je také důležité zmínit možnost na Facebooku zakládat skupiny. Ty se dají typově rozdělit na skupiny otevřené, do kterých se může přidat jakýkoliv uživatel a nejčastěji jsou zaměřené na témata okolo osobních koníčků, které uživatelé sdílejí a předávají své rady a tipy ostatním členům. V těchto skupinách mohou být velice aktivní uživatelé, kteří se o dané téma hluboce zajímají nebo neznalý nováčci, které téma zaujalo. Často se do těchto skupin přidávají i lidé, kteří s tématem nemají vůbec žádnou zkušenost a zjišťují, jestli by je vůbec tato záliba bavila a jak nákladná může být. Opakem toho jsou skupiny uzavřené, do kterých se uživatel dostane jen po předchozím ověření pozvánky od správce skupiny. Tyto skupiny mohou být zakládány za různými účely. Může se jednat o studentskou skupinu, která je založená k předávání informací a studijních materiálů, skupinu pracovní, ale také skupinu lidí, kteří mají krajní až extremistické politické názory. Tyto skupiny jsou více homogenní a většinou jejich členy spojuje jedno a více témat. U těchto skupiny hrozí, že se jejich členové ocitnou v určité názorové a sociální bublině. V takovém případě mohou začít přebírat názory, které tato skupina prezentuje jako správné, jelikož se v dané skupině nikdo k tématu nevyjádří negativně nebo kriticky. V diskusích pod takovými tématy jsou komentáře pouze pozitivní a podporující autora, což může uživateli zkreslit pohled na věc a může názor začít přebírat jako fakt se kterým souhlasí většina společnosti. V souvislosti s jednolitým názorovým přesvědčením skupiny se také snižuje efektivita nahlašování příspěvků, což brání jejich účinné kontrole a mazání, banování a odstraňování uživatelů. Také zde existuje poměrně velké riziko radikalizace uživatele. Do této skupiny samozřejmě mohou proniknout i názorový oponenti, ovšem jejich šance na nahlašování příspěvků nebo komentáře s opačnými názory jsou mizivé. Z pozice jednotlivce je nahlašování příspěvků poměrně neúčinné a komentáře, které nebudou vyhovovat správci skupiny mohou být odstraněny nebo správce daného uživatele vyloučí ze skupiny. Přesto jsou zde situace, za kterých může být členství v takovéto skupině výhodou. Uživatel má možnost monitorovat činnost skupiny, v případě zásadních provinění, které se pohybují na hraně zákona, může kontaktovat Policii České republiky.

Zakládání událostí je další z možností, jak se pomocí funkce Facebooku mohou šířit nenávisné projevy a jak se mohou sdružovat lidé, kterým jsou tato témata blízká a podporují je. Událost může založit jakýkoliv uživatel této sociální sítě a nastavit si její pravidla. Obecně události můžeme dělit na tři typy. Prvním z nich je událost veřejná,

do které se může přidat jakýkoliv uživatel a zakladatel nebo spoluorganizátor nemusí jeho aktivitu schválit. Druhou možností jsou události, do kterých mohou již pozvaní uživatelé přidávat své přátele. V rámci takového nastavení si může zakladatel události zvolit, zda chce pozvánku ještě potvrdit nebo ne. Poslední možností jsou události soukromé, na které jsou zváni uživatelé přímo od zakladatele nebo spoluorganizátora. Takovéto události nejsou pro ostatní veřejně viditelné. Nebezpečí této funkce spočívá ve velice snadné a finančně nenáročném organizaci různých demonstrací a pochodů, které mohou být nenávisťně motivované. Aby se obsah dostal k co nejvíce lidem, je v ideálním případě ještě sdílen do skupin podobně smýšlejících jedinců, kteří mívají často velice ostré názory a jsou aktivní a tím pádem poměrně snadno mobilizovatelní pro taková setkání.

Facebook má hned několik nástrojů jak uživatele a jimi zveřejňovaný obsah regulovat. V některých případech dojde pouze k nezveřejnění příspěvku, což v praxi znamená, že daný uživatel svůj příspěvek stále vidí, ale ostatním uživatelům se již nezobrazí a nemají tím pádem možnost ho komentovat a sdílet. Dalším řešením je odstranění příspěvku, čímž se stává neviditelným i pro uživatele, který ho vytvořil. Silnější metodu je poté tzv. banování, z anglického slova ban, v překladu zakázat. Postup Facebooku je většinou systematický. V první řadě se snaží uživateli skrýt nebo odstranit jeho příspěvek, později přistupuje k banům, které mohou mít rozdílnou dobu trvání. Nejkratší dobou, po kterou může být uživatel zabanován je 24 hodin. Následovat mohou bany na týden, měsíc, a dobu delší a poté může být uživatel zablokován doživotně. Doživotní ban ovšem neznamená zrušení nebo odstranění účtu. Účet uživatele bude nadále existovat, uživatel se dokonce na svůj profil i přihlásí, má ale omezené funkce jako například kontaktovat ostatní uživatele pomocí zpráv, přidávat a komentovat příspěvky.

Zásadní nedostatky nalezneme hned v několika funkcích Facebooku. Jak již bylo zmíněno výše, Facebook má vlastní algoritmus, na jehož základě banuje uživatele za použití určitých klíčových slov. Problém je v tom, že algoritmus už neřeší v jakém kontextu bylo klíčové slovo použito. Daný příspěvek nutně nemusí šířit nenávisť nebo porušovat pravidla komunity. Uživatel může mít pouze snahu na danou problematiku poukázat a rozšířit o ní povědomí. Další chybou bychom mohli spatřovat v systému zpětné vazby. Facebook nemá žádné oddělení, které by se věnovalo zabanovaným účtům a řešilo jejich relevantnost. Jednoduše když je uživateli zablokován účet, už

zpravidla nezjistí, z jakých důvodů a nemá ani možnost podat odvolání proti takovému jednání.

### **3.3 Oficiální stránky politických stran**

Oficiální stránky politických stran mohou mít v určité rovině propojení na publikace nenávistných projevů na internetu i mimo něj. Jedná se o online domény a facebookové profily registrovaných politických stran a hnutí, na kterých tyto subjekty prezentují své politické názory a postoje. Zejména strany, jejichž názory jsou kontroverzní, zde publikují články, které by mohli využívat nenávistných projevů k oslovení voličů. Jedná se o strany, které mají krajní politické smýšlení, ale také o strany, které jsou nebo v minulosti byly zastoupeny v parlamentu. Záměr těchto politických subjektů se může lišit, jelikož některá politická uskupení mohou politiku mířenou proti určité skupině mít jako svoje politické přesvědčení, jiná zase mohou mít snahu oslovit nespokojené voliče. Oba tyto záměry ovšem vedou k propagaci kontroverzních a někdy nenávistných projevů, které jsou mířeny vůči určité části společnosti nebo menšině. Velice často se tyto strany prezentují vlasteneckým smýšlením a ohánějí se hesly tradiční rodiny a tradičních českých hodnot. Témata a skupiny, proti kterým se nejčastěji vymezují jsou Romové, homosexuálové, příslušníci LGBT+ komunity a přestěhovalci. Ve svých projevech poté využívají zobecňování negativních zkušeností s danou menšinou na všechny příslušníky dané menšiny bez ohledu na jejich osobnostní profil. Často také dochází ke zkreslování nebo upravování informací, zveličování problémů a strašení občanů. Běžné je používání srovnání, že všichni Romové nepracují a jsou na sociálních dávkách, každý přistěhovalec tmavší barvy pleti je terorista a také že homosexuální páry změní sexuální orientaci dětí, které vychovávají. Tyto všechny předsudky, které jsou šířeny oficiálními představiteli mohou vést a pravděpodobně i vedou k minimalizaci dialogu mezi občany, rozštěpení společnosti a radikalizaci obyvatelstva. V hojné míře je zde také využíváno zkratkovitého označování názorových oponentů. Například každý, kdo se nějakým způsobem zastane přistěhovalců je označen za „vítače“ a zrádce České republiky.

### **3.3 Discord**

Discord je komunikační platforma, která v současné době z velké části nahradila služby a aplikace jako jsou Skype, ICQ a TeamSpeak. Jedná se o aplikaci, která funguje na principu jednotlivých skupin a místností, které mohou uživatelé

vytvářet a zvat do nich ostatní uživatele. Tato aplikace je zejména využívána hráčskou komunitou, která má svoji herní skupinu, která je rozdělena na několik místností, například podle konkrétních her. Podle typu hry se uživatelé připojí do jedné z místností, aby mohli hrát a komunikovat společně. Tuto aplikaci ovšem využívají i extremistické subjekty, které dělí chatovací místnosti podle témat, která zajímají jejich členy. Tato témata jsou poté diskutována v dané místnosti a jedinci se mezi sebou utvrzují, že jejich nenávistný přístup k jiné skupině je v podstatě správný. Mohou se zde také organizovat různé demonstrace a setkání podporovatelů extremistických stran.

Tímto způsobem se také svolávali účastníci demonstrace v americkém Charlottesville. Původně byla na Discordu založena skupina s názvem Charlottesville 2.0, ve které se začali organizovat přípravy protestu bělošských extremistů. Jejich protest měl směřovat proti odstranění sochy jižanského generála, kterou se radnice města chystala odstranit. Akce se samozřejmě účastnili umírnění zastánci sochy a umírnění odpůrci sochy, přítomni ovšem byli i členové ultrapravicových strany a hnutí, včetně vůdce takzvané alternativní pravice Richarda Spencera a náčelníka Ku Klux Klanu Davida Duka. V průběhu akce došlo k několika potyčkám mezi oběma stranami a protestní akci se snažila rozehnat americká policie. Mezitím do davu z jedné strany najelo auto, které usmrtilo jednu ženu a zranilo asi dvacet účastníků akce.<sup>17</sup>

### 3.4 Youtube

Aplikace i internetová stránka Youtube funguje na sdílení hudebního obsahu, hudebních videoklipů, herních videí, ale také pro tvorbu názorových videí z politického prostředí a politických rozhovorů. Nenávistný obsah tedy může být tvořen přímo představiteli politických stran v názorových videích, ale také volno kontroverzních témat a názorů v politických rozhovorech. Další možností tvorby a sdílení nenávistného obsahu jsou kontroverzní a nenávistné hudební texty a hudební klipy.

Příkladem, který bychom zde mohli uvést je píseň Konečné řešení od autorů, kteří si říkají Řezník, Pitva a Hrobka. V této písni autoři velice kontroverzním způsobem upozorňují na problémy bezdomovectví, Romů a přistěhovalců. Jako řešení nabízeli

---

<sup>17</sup> TELEVIZE, Česká. Neonacisté i Ku Klux Klan přivedli Virginii k výjimečnému stavu. Zemřeli tři lidé. In: *ČT24 - Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR - Česká televize* [online] [cit. 11.03.2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2209102-vyjimecny-stav-ve-virginii-nepokoje-vyprovokovane-beloskymi-extremisty-pokracuji>

různé druhy násilných činů, pomocí kterých by výše zmíněné problémy řešili. V konkrétním úryvku ze skladby se například zpívá „Vymysleli jsme řešení, na somráky z Karláku necháme spadnout lešení, na Ukrajince zase čeká hromadný oběšení“. Za tento čin byli postaveni před soud a hrozili jim až tři roky vězení. Nakonec je soud osvobodil, a to hned z několika důvodů. Video nebylo údajně nahráno na Youtube autory písně a mělo se jednat pouze o domácí nahrávku. Druhým důvodem byla celková tvorba autorů, jelikož z kontextu vycházelo, že se jedná o silnou nadsázku a černý humor, nikoliv však o osobní extremistický názor autorů. V poslední řadě zde byla také diskutována umělecká svoboda projevu autorů, kteří uváděli příklady České sody a tvorbu skupiny Monty Python.<sup>18</sup>

Dle mého názoru je důležité se podívat na tento konkrétní případ i z jiné stránky. To že soud umělce osvobodil je jedna věc, druhá stránka věci může spočívat v šíření dané nahrávky a v její použití. Pokud si skladbu budou posluchači pouštět pro pobavení, nevidím v tom z mého pohledu problém. Jiná situace by mohla nastat, kdyby tato skladba byla přehrávána na různých extremistických srazech a demonstracích. V takovém případě by teoreticky mohla být spouštěčem útoků účastníků srazu nebo demonstrace na občany jiné barvy pleti nebo cizince.

Podobný případ se odehrál v souvislosti s kapelou Orlík. Jejich texty byli velice kontroverzní a někdy hraničili až s xenofobií, na druhé straně se tato kapela silně vymezovala proti projevům nacismu. Zpěvák Daniel Landa na koncertech dokonce upozorňoval účastníky, že nechce vidět nikoho hajlovat. Nezřídka se ovšem stávalo, že právě po koncertech této skupiny byli například v centru hlavního města bezdůvodně napadáni cizinci nebo občané tmavší barvy pleti.<sup>19</sup>

Na Youtube je možné stejně jako na Facebooku a zpravodajských portálech přidávat komentáře pod daná videa, pokud uživatel, který video přidal nerozhodne jinak. U kontroverzních nebo nenávislných videích, skladbách a proslovů se tedy mohou objevovat i obdobné komentáře a uživatelé na sebe budou moci navzájem písemně útočit.

---

<sup>18</sup> Žalobce připomněl Českou sodu a soud trio ostrých raperů osvobodil. In: *iDNES.cz* [online]. 29. 11. 2011 [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: [https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/soud-osvobodil-hrobku-pitvu-a-reznika.A111129\\_155059\\_krimi\\_cen](https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/soud-osvobodil-hrobku-pitvu-a-reznika.A111129_155059_krimi_cen)

<sup>19</sup> Archivní stránky kulturního žurnalisty Jakuba Malovaného – Orlík – Historie od F.A.S., až po rozpad Orlíku. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: [https://hockey-music.estranky.cz/clanky/orlik/historie-od-f\\_a\\_s\\_-az-po-rozpad-orliku.html](https://hockey-music.estranky.cz/clanky/orlik/historie-od-f_a_s_-az-po-rozpad-orliku.html)



### **3.5 Propagandistické a mobilizační weby**

Propagandistické servery jsou specifické informační internetové stránky, které podbízivým a jednostranně zaujatým způsobem popisují aktuální problémy a kauzy, ať už lokální nebo globální. Velice často tyto reportáže a články souvisí s ideologickými prvky krajní levice a pravice a často obsahují nenávistné projevy nebo nenávistný podtext.

Mobilizační weby jsou specifické internetové stránky, které mají za cíl kromě propagace nenávistných projevů, také mobilizovat příslušníky dané skupiny k akci, třeba pomocí účasti na demonstraci, přípravou transparentů, nebo jiné aktivity. Důležité je kromě informací o budoucích akcích, informovat i o akcích, které již proběhly. Může zde být například i fotoreportáž, která má ostatním příslušníkům dané skupiny dodat odvalu k účasti na příští akci, jelikož uvidí, že tam nebudou sami.

### **3.6 Mailová komunikace**

Nenávistné projevy se mohou také šířit pomocí e-mailové pošty. Většinou je to formou řetězových e-mailů, které se vymezují proti některé skupině nebo menšině. Velká část těchto e-mailů je tvořena nepravdivými nebo zavádějícími informacemi, které jsou podávány podbízivým způsobem, tak aby v příjemci vyvolali negativní emoce, pocit ohrožení a nejistoty. Jejich nebezpečí také spočívá právě v řetězovém šíření. Takovéto zprávy jsou nejčastěji šířeny od autora k dalším uživatelům a jsou na konci opatřeny frázemi typu „sdílejte svým blízkým“ nebo „tato informace je pravdivá, ale státní orgány o ní nemluví, prosím sdílejte, ať se to dostane k co největšímu počtu lidí“. Díky těmto frázím dochází k přeposílání mezi lidmi, kteří se osobně znají, a tudíž přikládají zprávě na důležitosti a pravdivosti.

### **3.7 Prodej a nákup zboží**

Internetové obchody se také mohou stát zdrojem a šířitelem nenávistného obsahu. Zejména se může jednat o obchody, jejichž cílovou skupinou jsou extrémisté nebo jejichž majitel má kontroverzní nebo extremistické názory. Předmětem prodeje může být v podstatě cokoliv. Jednat se může o hudební nahrávky extremistických kapel, knihy, které jsou zakázané nebo těžko sehnatelné kvůli kontroverznímu obsahu, nebo jakékoliv oblečení a doplňky, které na sobě mají nenávistná hesla a symboly.

### 3.8 Počítačové hry

I v případě počítačových her můžeme nalézat prvky nenávistných projevů v nich zakomponovaných. Tyto hry mohou být násilné a akční, zejména hry z druhé světové války, ale také animované a působící nevinně, avšak jsou v nich prvky nenávistných projevů. Příkladem takových her je vývojář Paolo Pedercini, který pochází z Itálie, je levicově orientovaný a zabývá se tvorbou kontroverzních prohlížečových her. Hra Faith Fighter je například založena na náboženské nenávisti, kdy si hráč zvolí svého hrdinu, představitele nějaké náboženství a poté postupně bojuje se všemi ostatními představiteli jiných náboženství. Ve hře Queer Power od stejného autora je nevhodně zobrazen vztah queer lidí, kteří v průběhu pohlavního styku mění své genderové role.<sup>20</sup>

## 4. Koncept militantní demokracie

### 4.1 Historie

Historie tohoto pojmu sahá do období mezi dvěma světovými válkami. Vychází ze zkušenosti, že demokratický systém má jistá úskalí a je možné jeho principy zneužít pro omezení nebo zrušení lidských práv, svobody a zničení demokratického systému jako takového. Konkrétně v době nacistického Německa byl na základě demokratických principů přetvořen systém z demokratického na diktátorský, židovské části obyvatelstva byla upírána základní lidská práva a podobně. Toto vše si evropské demokratické státy po konci války uvědomovali a začala se rozvíjet myšlenka, jak vytvořit obranné mechanismy, které by do budoucna podobné situaci zabránili. Tento problém se nakonec vyřešil právě pomocí militantní demokracie, často také uváděný jako bránící se demokracie. Jedná se o stav, kdy je demokratický stát nucen bránit své demokratické principy a zásady proti jeho odpůrcům i za cenu částečného potlačení některých základních principů, na nichž stojí. Míra protiopatření by přitom měla být přímo úměrná nebezpečí ohrožení demokracie.<sup>21</sup>

Termín militantní demokracie poprvé použil německý akademik a politolog Karl Loewenstein ve svých článcích roku 1937, v souvislosti s nebezpečím nástupu nacismu v Německu a fašismu v Itálii. Jeho teorii založil na předpokladu, že fašismu

---

<sup>20</sup> „Díky videohrám můžeme kriticky přemýšlet o skutečnosti,“ říká radikální vývojář Paolo Pedercini mujRozhlas. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.mujrozhlaz.cz/otevrene-hlavy/diky-videohram-muzeme-kriticky-premyslet-o-skutecnosti-rika-radikalni-vyvojzar-paolo>

<sup>21</sup> Politologicko-právní aspekty militantní demokracie: Political and Legal Aspects of Militant Democracy [online]. Praha: Business & IT, 2013 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: [http://bit.fsv.cvut.cz/issues/02-13/full\\_02-13\\_09.pdf](http://bit.fsv.cvut.cz/issues/02-13/full_02-13_09.pdf), str. 155-159,

není ideologií, ale politickou technikou, která je určena k oslabení a zničení demokracie. Podle této teorie je potřeba změnit přemýšlení v rovině politické ale také ústavně-právní. V případě běžného stavu by obrana měla vycházet z demokratických metod a měla by být vedena demokratickými prostředky. Odchýlení připouští v případě, kdy má druhá strana snahu o poškození demokracie nebo zavedení totalitního režimu, v tom případě je nutné použít v rámci zachování demokracie i nedemokratické metody a prostředky. V případě, že by se demokracie nebránila proti těmto útokům, byla by sama odpovědná za své zničení. Po právní stránce stanovil čtrnáct legislativních opatření, které by měli fungovat jako prevence a nástroje proti úpadku demokratického systému.

1. Uzákonit jako trestný čin povstání, ozbrojenou vzporu či podněcování ke vzpouře, šíření nepokojů či konspirační jednání.
2. Zakázat činnost politickým hnutím a politickým stranám ohrožujícím demokracii.
3. Zákonem omezit vznik militantních a ozbrojených složek politických stran a veřejné užívání politických uniforem a stejnokrojů se symboly označujícími politické postoje.
4. Postavení mimo zákon jakýchkoli ozbrojených skupin, které nejsou součástí státních struktur, nýbrž vycházejí z občanské společnosti.
5. Zákonná opatření proti výrobě, držení a nakládání se střelnými zbraněmi.
6. Zákonná opatření zamezující zneužití parlamentních institucí extremisty.
7. Zákonná opatření zamezující nenávistným projevům.
8. Zákonná opatření proti veřejným shromážděním podporujícím nenávistné projevy a vyvolávajícím nepokoje.
9. Zákonná opatření omezující za stanovených podmínek svobodu projevu.
10. Postavit mimo zákon adoraci politických trestných činů a vyzývání k občanské neposlušnosti v oblasti dodržování zákonů.
11. Dbát na vysokou míru loajality u státních ozbrojených složek.
12. Dbát na loajalitu ve veřejné správě obecně.
13. Vytvořit politickou policii.
14. Omezit vliv zahraniční propagandy.<sup>22</sup>

---

<sup>22</sup> LOEWENSTEIN, Karl. (1937). Militant Democracy and Fundamental Rights I/II. The American Political Science Review, Vol. 31, Str.3/4.

## **4.2 Praktické využití v České republice**

### **4.2.1 Rozpuštění Dělnické strany**

Původně byla strana pojmenována Nová síla a pod tímto názvem byla také 20.12.2002 registrována Ministerstvem vnitra. Tento název byl změněn 22.1.2003 na již dnes známou Dělnickou stranu. V návaznosti na změnu jména strany se také konal I. sjezd Dělnické strany, kde byl dne 31.5.2003 zvolen za předsedu strany Tomáš Vandas, který stranu vedl až do jejího rozpuštění a v současné době je předsedou nově vzniklé strany s názvem Dělnická strana sociální spravedlnosti. V počátcích své existence se tato strana formovala a ideologicky sympatizovala s podobnými stranami prosazujícími vlastenectví. Postupem času vystřídala několik politických stran a uskupení, se kterými spolupracovala, až se v roce 2007 začala přiklánět a otevírat neonacistické scéně. V této době navázala spolupráci s organizacemi a hnutími jako například Autonomní nacionalisté a Národní odpor, které nebyli oficiálně registrované. Tato uskupení fungovala na principu autonomie, kdy nejsou jednotlivé buňky napojeny na pevnou organizaci. Tento model pro ně byl výhodný v tom, že si jednotlivé buňky udržovali potřebnou anonymitu, ale také to, že nelze zrušit organizaci, která formálně neexistuje. Na základě této spolupráce vzrostl vliv a úspěšnost Dělnické strany ve volbách, což se projevilo zejména v chudších regionech s vysokou mírou nezaměstnanosti, ve kterých žili příslušníci romské menšiny. Tento efekt zvýšil počet voličů samotné Dělnické strany, ale v absolutních číslech nezískala dostatečnou podporu, a to ani napříč krajně pravicovými stranami.

Rozhodujícím momentem pro zakázání této strany byla takzvaná bitva o Janov. Tento incident začal jako manifestace pravicových radikálů, na které vystupoval mimo jiné i výše zmíněný Tomáš Vandas. Manifestace původně začínala proslovy v centru města Litvínov, kde se zformoval průvod radikálů, kteří vyrazili směrem k sídlišti Janov, kde žila část romské komunity. Zde došlo ke střetům s Policií České republiky. V první chvíli musely být nasazeny kordony těžkooděnců, obrněný transportér a jednotka jízdní policie, jejichž úkolem bylo zabránit vstupu radikálů k panelovým domům. Situace se začala vyostřovat a vzduchem začali létat dlažební kostky a dělobuchy. Konflikt se rozrostl do té míry, že byla Policie donucena použít vrtulník k monitorování

situace ze vzduchu a použití vodního děla. Výsledkem tohoto incidentu bylo 15 zadržených radikálů a 14 zraněných osob, z nichž polovina byli policisté.<sup>23</sup>

Na základě tohoto incidentu se vláda České republiky dne 24.11.2008 domáhala rozpuštění Dělnické strany formou návrhu, který byl doručen Nejvyššímu správnímu soudu dne 5.12.2008. Tento návrh byl rozčleněn do tří článků, z nichž stěžejní byl článek číslo II., ve kterém byla shrnuta veškerá argumentace a tvrzení, která měla vést k rozpuštění strany. Tento návrh soud zamítl jako nedůvodný.

Vláda ovšem ve své snaze nepolevila a dne 17.9.2009 podala další návrh, kterým se domáhala rozpuštění Dělnické strany. V tomto návrhu již byly daleko lépe zpracovány bezpečnostní hrozby, které existence Dělnické strany přináší. Ústavní soud tomuto návrhu vyhověl, na což reagovala Dělnická strana a její předseda Tomáš Vandas, který se obrátil na Evropský soud pro lidská práva. Ten neshledal žádná pochybení a Dělnická strana proto musela být zrušena.<sup>24</sup>

Tomáš Vandas a další členové strany na tuto situaci reagovali pouhým založením nové politické strany pod názvem Dělnická strana sociální spravedlnosti. Tato strana byla nucena výrazně omezit své vystupování proti menšinám, jinak by ji čekal obdobný osud jako původní Dělnickou stranu.

#### **4.2.2 Bloky dezinformačních webů**

Aktuálnějším příkladem využití konceptu militantní demokracie je zásah vlády do funkce dezinformačních stránek prostřednictvím provozovatele registru domén CZ.NIC a mobilních operátorů. Tento zásah proběhl konce února roku 2022 na základě výzvy vlády, která vyzývá k přijetí potřebných kroků vedoucích k zamezení šíření nepravdivých a zavádějících informací v kybernetickém prostoru, které slouží agresorovi k obelhávání obyvatelstva ČR, ve smyslu ospravedlnění a schvalování aktuální agrese vůči Ukrajině. Poté rozeslalo Vojenské zpravodajství seznam takzvaných dezinformačních webů mobilním operátorům, který byl vytvořen Národním centrem kybernetických operací.

---

<sup>23</sup> Krvavá bitva o Janov | Noviny. In: *Lidovky.cz* [online]. 18. 11. 2008 [cit. 11.03.2023]. Dostupné z: [https://www.lidovky.cz/noviny/krvava-bitva-o-janov.A081118\\_000002\\_In\\_noviny\\_sko](https://www.lidovky.cz/noviny/krvava-bitva-o-janov.A081118_000002_In_noviny_sko)

<sup>24</sup> Nejvyšší správní soud rozhoduje o zákazu Dělnické strany. In: *iROZHLAS* [online]. 17. 2. 2010 [cit. 11.03.2023]. Dostupné z: [https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/nejvyssi-spravni-soud-rozhoduje-o-zakazu-delnicke-strany\\_201002170905\\_kbrezovska](https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/nejvyssi-spravni-soud-rozhoduje-o-zakazu-delnicke-strany_201002170905_kbrezovska)

Sdružení CZ.NIC spravující českou doménu .cz postupovalo při rušení dezinformačních webů v souladu s článkem 17 svých pravidel, ve kterém jsou vymezeny okolnosti, za jakých může dojít ke zrušení domény. Jedním z konkrétních důvodů bylo šíření údajů v kybernetickém online prostoru, které měly sloužit, úmyslně i neúmyslně, Ruské federaci k ovlivňování veřejného mínění, poskytování zavádějících, nepřesných lživých či nepravdivých informací a zpochybňování viny útočníka, případně přenášení viny na oběť agrese.

Tyto kroky byly také projednávány u štrasburského soudu, který označil blokaci celé stránky za extrémní opatření, které je srovnatelné se zakázáním novin nebo televizní stanice a doporučil vhodnější řešení, jako stažení jednotlivých článků.

Po tomto kroku došlo k zásadní změně chování provozovatelů domény a jejich podporovatelům na sociálních sítích, na kterých zůstali stále aktivní. Zmínili své výroky a argumentaci, aby neporušovali platnou legislativu.<sup>25</sup>

Provozovatel registru domén CZ.NIC po měsíci ukončil blokaci těchto stránek, jelikož pravidla sdružení umožňují blokaci stránek pouze na dobu jednoho měsíce a poté musí být toto restriktivní opatření znovu zváženo. Vzhledem k tomu, že vláda nepodnikla další kroky, byly tyto stránky po měsíci blokace opět zprovozněny, kromě jedné, která nesplňovala podmínky registrace.<sup>26</sup>

## 5. Současná situace v České republice

### 5.1 Související právní předpisy

První zmínkou, kterou je nezbytné uvést hned na začátek právních předpisů je usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky. Toto usnesení ze dne 16. prosince 1992 přineslo České republice v tehdejší době řád a klid, v dnešní době je možné polemizovat o jeho odstavcích vzhledem k neustálé evoluci technologií i lidstva.

---

<sup>25</sup> Stát odmítá říct, které weby a proč nechal vypnout. Vláda připraví zákon proti dezinfu, Bartoš o něm neví. In: *iROZHLAS* [online]. 22. 3. 2022 [cit. 11.03.2023]. Dostupné z: [https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/technologie/blokace-web-dezinformace-dezinformacni-rozvedka-internet-seznam\\_2203220500\\_cib](https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/technologie/blokace-web-dezinformace-dezinformacni-rozvedka-internet-seznam_2203220500_cib)

<sup>26</sup> SLÍŽEK, David. CZ.NIC ukončil blokování sedmi dezinformačních webů, jeden nesplňuje podmínky registrace. In: *Lupa.cz* [online] [cit. 11.03.2023]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/cz-nic-ukoncil-blokovani-sedmi-dezinformacnich-webu-jeden-nesplnuje-podminky-registrace/>

Co se týče obsahu LZPS vzhledem k tématu práce, je zapotřebí definovat dva primární články. Prvním z nich je čl. 10, který pojednává o tom, že každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno. Dále vymezuje, že každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života a právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě. Tento výčet lze aplikovat i na problematiku nenávistných projevů v kyberprostoru, neboť zde není žádné upřesnění, které by upravovalo tento právní rámec pouze na určitou oblast. Jeho základní, avšak velice výstižná verze se tak může použít i na tuto oblast. Druhým je čl. 17, upravující svobodu projevu a právo na informace s upřesněním, že každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem. Zmiňuje také, že je možné názory svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu. Pokud by tímto právní úprava skončila, bylo by téměř nemožné se proti ní ohradit, neboť se jedná o jeden z pramenů ústavního pořádku ČR. Odstavec č. 4 ovšem v tomto případě hovoří protichůdně, neboť uvádí, že *svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytné pro ochranu práv a svobod druhých, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.*<sup>27</sup> Díky tomuto protikladu je stát schopen zajistit regulaci, která je doplněna několika dalšími právními předpisy. Legislativa vztahující se k nenávistným projevům v kyberprostoru je poněkud okleštěná. Problém, který nastává jak v tomto případě, tak i v dalších koncepcích nenávistného projevu, je skutečnost nejednotné definice tohoto protiprávního činu nebo také žádného legislativního zpracování. Tím se dostáváme k jednomu z hlavních problémů, kterým je obtížnost stíhání. Vzhledem k tomu, že zde působí mnoho různých nepřesností v oblasti legislativy, není divu, že zásadní roli v rámci stíhání hraje rozhodovací praxe soudů. Ve vnitrostátním i mezinárodním procesu hraje jejich roli především poznání dané oblasti. O to více není překvapením, že se Česká republika řadí k zemím, jejichž trestní norma nezahrnuje definici nenávistné projevy v kyberprostoru.

V současnosti neexistuje v rámci české legislativy právní předpis, který by řešil tuto konkrétní problematiku detailně. V rámci stíhání těchto deliktů se česká právní

---

<sup>27</sup> Zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod. In: *Zákony pro lidi* [online] [cit. 11.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>

úprava opírá především o zákony zakazující zločiny z nenávisti. Příkladem nám může být zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, který je upravuje v §42 písm. b) jako přitěžující okolnosti a dále v §356. V rámci §42 se zde spíše přihlíží k výrazu slova nenávist nežli zločin nenávisti, neboť je zde zmíněno, že soud přihlédne jako k přitěžující okolnosti zejména k tomu, že pachatel spáchal trestný čin z nenávisti. Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod řeší již zmíněný §356. Obsahem je soupis trestů odnětí svobody pro ty, kteří veřejně podněcují k nenávisti k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob k omezování práv a svobod jejich příslušníků. Následně se zaobírá tím, že stejně bude potrestán i ten, kdo se s takovýmto člověkem spolčí ke spáchání takového činu. Nejvýznamnější část však představuje 3 odst. písm. a), který zahrnuje mimo časové hledisko odnětí svobody také výčet způsobů podněcování. Mezi ně zahrnuje: tisk, film, rozhlas, televizi, veřejně přístupnou počítačovou síť či jiný způsob, nebo účastní-li se aktivně takovým činem činnosti skupiny, organizace nebo sdružení, které hlásá diskriminaci, násilí nebo rasovou, etnickou, třídní, náboženskou nebo jinou nenávist.<sup>28</sup> V rámci tohoto shrnutí je důležité vyzdvihnout rozhlas a televizi, které jsou také vázány zákonem č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, které jsou také vázány zákazem nenávisti vůči skupině osob nebo členovi skupiny z důvodu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, náboženského vyznání atd.<sup>29</sup>

Výše zmíněné zákony nejsou jediné, které řeší nenávistné projevy na internetu. Určité možnosti postihu nalezneme také v právu občanském. V §145 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník upravuje: *Zakazuje se založit právníckou osobu, jejímž účelem je porušení práva nebo dosažení nějakého cíle nezákonným způsobem, zejména je-li jejím účelem*

*a) popření nebo omezení osobních, politických nebo jiných práv osob pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení,*

---

<sup>28</sup> Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40/zneni-20230105>

<sup>29</sup> Zákon č. 231/2001 Sb.: Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů. In: . Sbírka zákonů, 2001, ročník 2001, číslo 87. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-231?text=nen%C3%A1vist>



*b) rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti.<sup>30</sup>*

Česká republika je vázána nejen ústavními zákony, ale také mezinárodními úmluvami organizací, jejichž je členem. V rámci Evropské unie bylo dne 17. dubna 2019 vydáno Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 2019/881 o agentuře ENISA<sup>31</sup>, o certifikaci kybernetické bezpečnosti informačních a komunikačních technologií a o zrušení dosavadního aktu o kybernetické bezpečnosti č. 526/2013.<sup>32</sup> Vzhledem k tomu, že se jedná o nařízení, jsou povinny všechny členské státy její obsah začlenit do své legislativy. Za Českou republiku se této povinnosti zhostil Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB). Tento úřad se tak stal gestorem nově vznikajícího právního předpisu.

V současnosti probíhá zpracování nového zákona o kybernetické bezpečnosti, která se, ač chceme, či ne, týká každého z nás. Z toho důvodu je momentálně k nahlédnutí na webových stránkách NÚKIB pracovní verze, ke které se mohou vyjádřit nejen státních nebo soukromých subjektů, ale také široká veřejnost. Zveřejnění takto významného zákona je v našich podmínkách pro přípravu nové legislativy nevídaná, avšak z mého pohledu velice otevřená, neboť zde může proběhnout vzájemná diskuze.<sup>33</sup> Tato nová legislativa nazývaná se „NIS 2“ by měla dle mého názoru přinést nejen svobodný kyberprostor, ale také stejné normy a zásady, které platí i mimo něj. Je třeba chránit práva občanů a demokracii před incidenty a zneužitím. Právě v tomto ohledu mi prozatímní podoba zákona o kybernetické bezpečnosti přijde velice chudá a neúplná. O novodobých systémech, prevenci, ani nenávistných projevech či jakýchkoliv zlovolných aktivitách a jejich postihu zde bohužel není žádná zmínka.

---

<sup>30</sup> Zákon č. 89/2012 Sb.: Občanský zákoník. In: . Sbírka zákonů, 2012, ročník 2012, číslo 33. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89?text=nen%C3%A1vist>

<sup>31</sup> ENISA - Agentura Evropské unie pro kybernetickou bezpečnost, jejímž úkolem je zlepšení informační bezpečnosti EU

<sup>32</sup> **NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2019/881** [online]. Úřední věstník Evropské unie: EUR-Lex, 2019 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32019R0881&qid=1678796348837>

<sup>33</sup> **Nová směrnice EU o kybernetické bezpečnosti „NIS2“: a návrh NOVÉHO ZÁKONA O KYBERNETICKÉ BEZPEČNOSTI plánovaná platnost změn v kybernetické bezpečnosti od 2024** [online]. Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost: NÚKIB, 2023 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://osveta.nukib.cz/course/view.php?id=145>

## 5.2 Zpráva Ministerstva vnitra o extremismu

V roce 2021 vydalo Ministerstvo vnitra zprávu o extremismu a předsudečné nenávisti na základě usnesení vlády č. 563 ze dne 21. června 2021. Ve zprávě nejsou zachyceny pouze aktivity příslušníku nebo sympatizantů extremistických uskupení, ale také další jevy, které nespádají pod pojem extremismus podle Ministerstva vnitra. Zásadním faktorem této zprávy je nenávistný prvek, který vychází z předsudečné paušalizace určitých společenských skupin. Tvorba této zprávy vychází z ustálené metodologie, má jasně stanovený proces tvorby a způsob schvalování. Podkladové materiály pro tuto zprávu poskytli zpravodajské služby, Policie České republiky, ministerstvo spravedlnosti a ministerstvo obrany, Nejvyšší státní zastupitelství a Generální inspekce bezpečnostních sborů.

Pro moji práci byla zejména zásadní část této zprávy o projevech předsudečné nenávisti. Tato kapitola byla do zprávy zařazena vzhledem k tomu, že vliv tradičních extremistických subjektů v poslední době slábne a jejich témata a aktivity přebírají nové subjekty, které se nedají jednoznačně považovat za extremistické. Předsudečná nenávist je jednání založené na nesnášenlivosti a předsudcích vůči konkrétní skupině. Tato skupina má obdobné společné rysy jako skupiny, kterých se týkají nenávistné projevy. Jedná se tedy o skupiny definované rasou, národností, etnicitou, náboženstvím, sexuální orientací, politickým nebo jiným smýšlením, sociálním původem apod. Stejně jako v případě nenávistných projevů je v této zprávě brána i příslušnost domnělá. Může se jednat o fyzické násilí, verbální napadání nebo zneužívání urážlivých symbolů. Hlavní rozdíl mezi projevy předsudečné nenávisti a projevy extremismu je v tom, že nemusí být spojovány s žádnou antidemokratickou nebo protiústavní ideologií. Ti, kdo tyto trestné činy páchají, nemusí být nutně členy nebo příznivci extremistických hnutí. Také se výslovně nevymezují proti demokratickému systému, neusilují o jeho svržení a nemají snahu ho změnit na nedemokratický. Jejich atributy bychom mohli podle zprávy Ministerstva vnitra popsat takto:

- Nemají snahu o okamžité zničení demokratického systému, ale postupně ho oslabují.
- Nerespektují koncept základních lidských práv.
- Podněcují k nenávistným aktivitám další osoby.
- Šíří strach ve společnosti.

- Štěpí společnost, vyvolávají v ní antagonismy.
- Zlehčují osudy obětí totalitních režimů a obětí nenávistně motivované trestné činnosti.
- Při komunikaci s veřejností využívají dezinformace a konspirační teorie.
- Stávají se nástrojem vlivového působení zemí a skupin, které nerespektují principy pluralitní demokracie.

Pro účely tohoto dokumentu byly zvoleny pouze subjekty, u kterých hrají projevy předsudečné nenávisli dominantní složku, jelikož podobné projevy, ale v menší míře by bylo možné spatřovat u členů či příznivců celé řady politických stran, hnutí a sdružení. Zejména se tedy jedná o skupiny, které kontinuálně a ve velké míře používají nesnášenlivé útoky proti Romům, muslimům, homosexuálům nebo imigrantům.

V souvislosti s nenávislnými výroky v kyberprostoru i mimo něj bylo v roce 2021 xenofobně populistickými subjekty částečně upuštěno od témat z minulých let, kterými byli zejména výpady proti muslimům, migrantům, Romům a LGBT+ komunitě. Jejich aktivita se z velké části přesunula proti údajnému zavádění „covidové totality“. Členové těchto skupin často přebírali dezinformace a neověřené zprávy a docházelo k jejich dalšímu sdílení hlavně na sociálních sítích. Toto téma se významně ujalo u „pronárodně orientovaných subjektů“, ovšem nevedlo ke sjednocení této scény. Důkazem jsou tomu výsledky parlamentních voleb, které z této skupiny vyhrálo SPD, které zvolilo umírněnější kampaň, oproti stranám jako byl Volný blok a podobné, které se do sněmovny vůbec nedostali.

Důležitou roli zde také hrála dezinformační média, která působí zejména v online prostoru. Jejich hlavním tématem se stalo šíření nepodložených zpráv o onemocnění Covid – 19 a souvisejících protiepidemických opatřeních. V souvislosti s tím se začali objevovat různé konspirační teorie, o tom, že je toto onemocnění smyšlené nebo je přeháněna jeho rizikovost. Údajným cílem těchto opatření mělo být ovládnutí společnosti, omezování svobody a snižování práv občanů. Dalším tématem, které si tato média volila byla prokremelská propaganda, a to zejména ve vztahu s tehdy aktuální kauzou výbuchu muničního skladu ve Vrběticích. V momentě, kdy došlo k rozvolňování protiepidemických opatření a kauza Vrbětice již nebyla aktuální, přešli tyto online média zpět k protiimigračním a protimuslimským tématům.

Podle Zprávy MV vytrvala některá dezinformační média v produkování antisemitských konspiračních teorií. V menší míře poté docházelo k výstupům proti Romům a proti LGBT+ komunitě.

Na základě dat z této Zprávy bylo evidováno 37 trestných činů s antisemitským podtextem, 33 trestných činů proti romské komunitě, 11 proti LGBT+ komunitě, 7 proti muslimům a jeden proti Arabům. Zajímavé na této statistice je, že objektem trestných činů se staly také nestátní neziskové organizace a ochránci lidských práv a to ve 3 případech.<sup>34</sup>

### **5.3 Akční plán proti projevům nenávisti**

Na základě Zprávy MV o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky z roku 2020 vznikl Akční plán proti projevům extremismu a předsudečné nenávisti pro roky 2021-2022 a Koncepce boje proti projevům extremismu a předsudečné nenávisti pro roky 2021-2026.<sup>35</sup>

Výše zmíněný akční plán je prvním ze tří akčních plánů, který by měl sloužit k naplňování cílů výše zmíněné koncepce. Další dva akční plány budou vytvořeny na období dvou let, tedy druhý akční plán pro roky 2023-2024 a třetí akční plán pro roky 2025-2026. Plány obsahují jednotlivá opatření, která budou vždy na konci období slovně hodnocena, zda došlo ke splnění cíle, částečnému splnění cíle nebo nesplnění cíle. V případě nesplnění cíle bude dále zvažováno jeho zařazení do následujícího akčního plánu.

Stanovená opatření jsou zpracována ve formě jednotné karty, jejímž obsahem jsou všechny potřebné údaje pro upřesnění jejich plnění. Jednotlivá opatření obsahují informace k postupu plnění, indikátory plnění, způsobu financování daného opatření, odpovědný subjekt, seznam spolupracujících subjektů a termín dokončení.

Ve vztahu k nenávistným projevům obecně je zde hned několik opatření k dokumentaci, vzdělávání, spolupráci, zajištění pomoci obětem. Pro svou diplomovou práci bych chtěl blíže rozebrat opatření týkající se systémového potírání nezákonného nenávistného obsahu online. Důležitá je zde zejména participace relevantních státních

---

<sup>34</sup> ZPRÁVA O EXTREMISMU A PŘEDSUDEČNÉ NENÁVISTI NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2021. Ministerstvo vnitra: Odbor bezpečnostní politiky. Praha, 2022, 30(483), 1-24.

<sup>35</sup> KONCEPCE BOJE PROTI EXTREMISMU A PŘEDSUDEČNÉ NENÁVISTI 2021–2026. Ministerstvo vnitra: Odbor bezpečnostní politiky. Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná, únor 2021, 28(563), 1-62

složek a spolupráce s nadnárodními organizacemi a platformami v oblasti potírání nezákonného obsahu online. Jedná se hlavně o spolupráci v rámci Evropského internetového fóra, EU Internet Referral Unit a Global Internet Forum to Counter Terrorism. Dále je také důležitá spolupráce s akademickým sektorem, občany a komerčními subjekty. Odpovědným subjektem pro řešení tohoto opatření je Ministerstvo vnitra potažmo Policie České republiky a jejich činnost by měla být ve spolupráci s Ministerstvem obrany, Bezpečnostní informační službou, Útvarem pro zahraniční styky a informace, Ministerstvem spravedlnosti, Ministerstvem průmyslu a obchodu a Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost.<sup>36</sup>

## 6. Předvýzkum

První část mé diplomové práce je zaměřena především na vysvětlení a popsání stěžejních pojmů, které se týkají nenávistných projevů v kybernetickém prostoru, konkrétně je poté zaměřena na vybrané druhy online platform, právní úpravu a současný stav popsané problematiky. V praktické části vymezím její cíl a výzkumnou otázku vycházející z první části práce. Popíši zvolenou metodu a konkrétní postup, které jsem zvolil a aplikoval při jejím zpracování. V závěru této části mé práce uvádím získaná data, která budou následně shrnuta do výsledku výzkumu.

Vzhledem k rozsahu získaných dat a počtu respondentů jsem jako vhodnou výzkumnou metodu zvolil předvýzkum. Tato metoda je založena na dotazování se menšího počtu respondentů, než který by mohl být považován za reprezentativní vzorek, ale může napomáhat v orientaci v dané problematice a může usnadnit určení cílů a hypotéz a následného ověřování. Tohle vše lze následně využít jako základ pro další výzkum.<sup>37</sup>

### 6.1 Metodologie

#### 6.1.1 Cíle a stanovení hypotéz

Vzhledem k tématu a problematice mé diplomové práce a její aktuálnosti jsem zvolil pro praktickou část metodu dotazníkového šetření, abych zjistil míru povědomí o nenávistných projevech v kybernetickém prostoru. Dotazník jsem sestavil s pomocí

---

<sup>36</sup> AKČNÍ PLÁN BOJE PROTI EXTREMISMU A PŘEDSUDEČNÉ NENÁVISTI: 2021-2022. Ministerstvo vnitra: Odbor bezpečnostní politiky. Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná, 2021, 28(563), 1-18.

<sup>37</sup> Pilotní šetření, předvýzkum — PSK. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.ptejteseknihovny.cz/dotazy/pilotni-setreni-predvyzkum>

programu Google Forms a poté sdílel pomocí sociálních sítí, zejména Facebooku a Instagramu a e-mailové komunikace. Mnou oslovené respondenty jsem požádal o další sdílení dotazníku mezi své kontakty a na sociální síti Facebook jsem ještě navíc svůj dotazník přidal do otevřené skupiny, která je přímo vytvořena pro vyplňování dotazníků, čímž jsem získal objektivnější data a rozšířil povědomí o dané problematice.

V dotazníku jsem stanovil dvanáct otázek, které dle mého názoru zachycují nejzásadnější části mé práce a které by dle mého názoru měli být v populaci více diskutované. Zajímal jsem se o jejich obecném povědomí o nenávistných projevech jako jednomu z aktuálních problémů současné doby, jejich názor na online platformy, po kterých se nenávistné projevy šíří a jejich omezování ze strany provozovatelů. Tyto otázky jsem se pokusil shrnout do níže uvedených hypotéz.

První tři otázky jsem zvolil tak, abych mohl identifikovat jakého pohlaví jsou respondenti, v jaké věkové kategorii se nacházejí a jaké je jejich nejvyšší dosažené vzdělání. Před vytvořením dotazníku jsem si stanovil 5 hypotéz, které jsem na základě získaných dat verifikoval nebo falzifikoval.

1. Více než polovina respondentů ví, co jsou nenávistné projevy.
2. Nejčastěji volenými důvody, které definují nenávistný projev, budou rasová odlišnost, jiná barva kůže a odlišná sexuální orientace.
3. Méně než 1/3 dotázaných zná koncept militantní demokracie a zná její princip.
4. Více než polovina respondentů využila možnost nahlášení nevhodného obsahu nebo falešného profilu poskytovateli sítě.
5. Méně než 1/3 dotázaných si myslí, že je systém nahlašování efektivní.

### **6.1.2 Technika sběru dat**

Pro mé šetření jsem se rozhodl využít formu kvantitativní metody. Výhodou u kvantitativní metody je, že jsem ji mohl aplikovat na větší skupinu, mohl jsem využít dotazníkovou formu a data, která jsem získal, jsem mohl statisticky zpracovat. Celkem jsem do dotazníku vložil 12 povinných otázek, z nichž 3 otázky byly uzavřené a 9 polouzavřených.

### 6.1.3 Výběr respondentů

Cílovou skupinou mého předvýzkumu byla široká veřejnost. Na dotazník mi odpovědělo 150 respondentů různého nejvyššího stupně dosaženého vzdělání z různých věkových skupin.

### 6.1.4 Zpracování údajů

Získaná data z mého předvýzkum jsem zpracoval v aplikaci Google Forms, ze kterého jsem získal procentuální rozdíly v odpovědích a jednoduché grafy. Tyto údaje jsem poté exportoval a dále zpracoval pomocí programu Microsoft Office Excel do jednotlivých tabulek a pokročilých grafů.

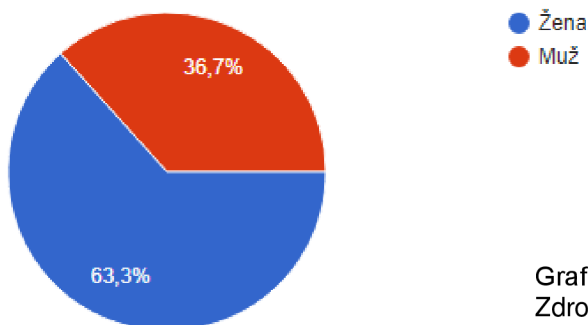
## 7. Výsledky

### Otázka č. 1 Jaké je Vaše pohlaví?

Pohlaví	Počet	Procenta
Žena	95	63,30%
Muž	55	36,70%
<b>Celkem</b>	<b>150</b>	<b>100%</b>

Tabulka č. 1: Pohlaví respondentů

Zdroj: autor



Graf č. 1: Procento zúčastněných žen a mužů

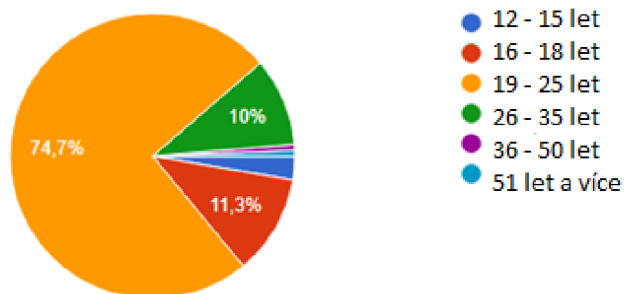
Zdroj: autor

Z grafu a tabulky je možné vyčíst, že větší zastoupení měly v dotazníku ženy, a to konkrétně 63,3% oproti mužům, kteří byli zastoupeni ze 36,7%.

## Otázka č. 2: Jaký je Váš věk?

Věk	Počet	Procenta
12-15	4	2,70%
16-18	17	11,30%
19-25	112	74,70%
26-35	15	10%
36-50	1	0,70%
51 a více	1	0,70%
<b>Celkem</b>	<b>150</b>	<b>100%</b>

Tabulka č. 2: Věk respondentů  
Zdroj: autor



Graf č. 2: Věk respondentů  
Zdroj: autor

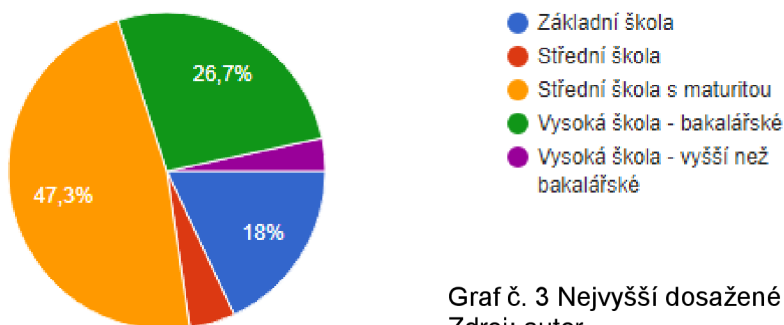
Pro můj předvýzkum se mi podařilo sehnat vždy alespoň jednoho respondenta z dané věkové kategorie, kterou jsem si předem definoval. Ve věku od 12 do 15 let mi dotazník vyplnili čtyři lidé (2,7%), v kategorii od 16 do 18 let mi odpovědělo na mé otázky sedmáct lidí (11,3%), nejvíce zastoupena zde byla věková skupina od 19 do 25 let a to počtem 112 respondentů (74,7%). Ve věkové kategorii 26 až 35 let se mého předvýzkumu zúčastnilo 15 respondentů (10%). V posledních dvou věkových kategoriích jsem oslovil vždy po jedné osobě, která vyplnila můj dotazník. V kategorii 36 až 50 let mi odpověděl jeden respondent (0,7%) stejně jako v kategorii 51 let a více.

## Otázka č. 3: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Nejvyšší dosažené vzdělání	Počet	Procenta
Základní škola	27	18%
Střední škola	7	4,70%
Střední škola s maturitou	71	47,30%
Vysoká škola – bakalářské	40	26,70%
Vysoká škola – vyšší než bakalářské	5	3,30%
<b>Celkem</b>	<b>150</b>	<b>100%</b>

Tabulka č. 3 Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů  
Zdroj: autor





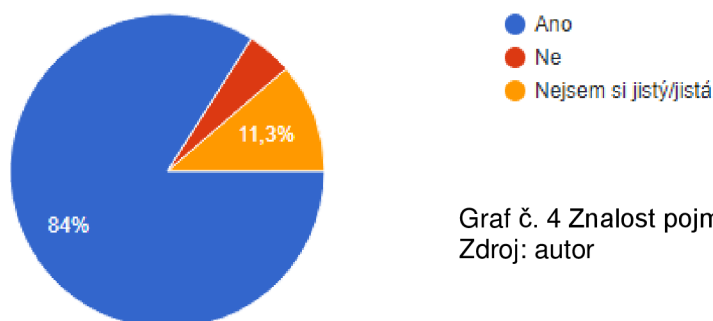
Graf č. 3 Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů  
Zdroj: autor

V rámci předvýzkumu jsem také považoval za důležité znát nejvyšší dosažené vzdělání respondentů. Vzhledem k definovaným věkovým kategoriím jsem do dotazníku nedal možnost žádného dosaženého vzdělání, jelikož jsem předpokládal, že ve věku 15 let bude mít každý respondent ukončenu základní školní docházku. Získal jsem odpovědi od 27 respondentů s ukončeným základním vzděláním (18%) a od 7 respondentů s ukončeným středoškolským vzděláním bez maturity (4,7%). Nejvyšší míru zastoupení měli v mém dotazníku respondenti s ukončeným středoškolským vzděláním s maturitou, a to v počtu 71 osob (47,3%). Vysokou míru zastoupení měla také skupina respondentů s ukončeným bakalářským stupněm vysokoškolského studia v počtu 40 osob (26,7%). Poslední skupinou byli osoby s ukončeným vysokoškolským studiem na vyšším stupni, než je bakalářské. V této kategorii mi odpovědělo 5 respondentů (3,3%).

#### Otázka č. 4: Víte, co je kybernetický prostor?

Víte, co je kybernetický prostor?	Počet	Procenta
Ano	126	84%
Ne	7	4,70%
Nejsem si jistý/jistá	17	11,30%
<b>Celkem</b>	<b>150</b>	<b>100%</b>

Tabulka č. 4 Znalost pojmu kybernetický prostor  
Zdroj: autor



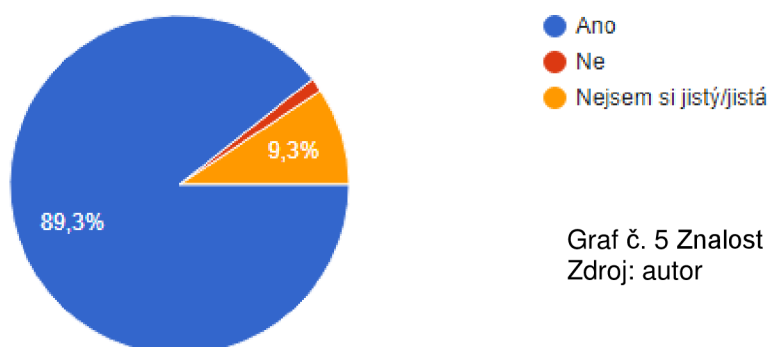
Graf č. 4 Znalost pojmu kybernetický prostor  
Zdroj: autor

Vzhledem k tématu mé práce jsem považoval za vhodné zjistit povědomí respondentů o kybernetickém prostoru. Většina respondentů, konkrétně 126 (84%) zvolila možnost, že znají tento pojem. Část z respondentů si nebyla jistá, zda by správně dokázala definovat kybernetický prostor. Tuto možnost zvolilo 17 osob (11,3%) a dalších 7 (4,7%) nevědělo co tento termín znamená.

#### Otázka č. 5: Víte, co jsou nenávistné projevy?

Víte, co jsou to nenávistné projevy?	Počet	Procenta
Ano	134	89,30%
Ne	2	1,30%
Nejsem si jistý/jistá	14	9,30%
<b>Celkem</b>	<b>150</b>	<b>100%</b>

Tabulka č. 5 Znalost pojmu nenávistné projevy  
Zdroj: autor



Graf č. 5 Znalost pojmu nenávistné projevy  
Zdroj: autor

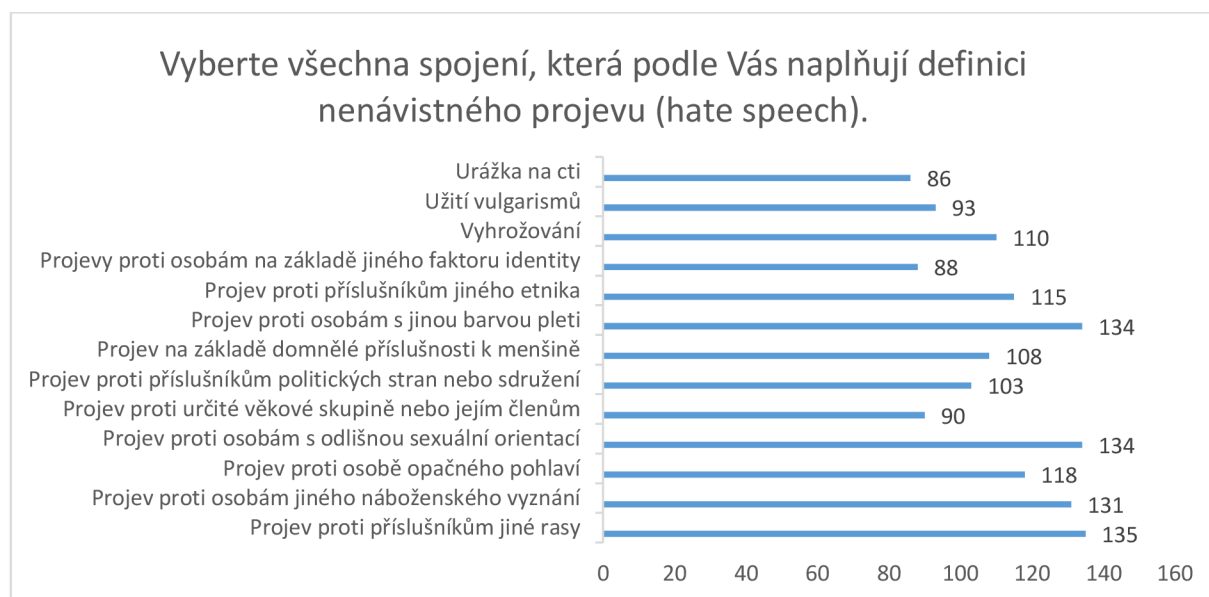
Dalším stěžejním pojmem mé diplomové práce byly nenávistné projevy, a i v tomto případě mě zajímalo obecné povědomí respondentů o této problematice. Značná část respondentů zvolila možnost, že tento pojem znají a vědí co znamená. V tomto případě se jednalo o 134 respondentů (89,3%). Dalších 14 respondentů (9,3%) si nebylo jistých přesnou definicí a pojmem nenávistných projevů a 2 z celkového počtu neznali tento pojem.

**Otázka č. 6: Vyberte všechna spojení, která podle Vás naplňují definici nenávistného projevu (hate speech).**

Vyberte všechna spojení, která podle Vás naplňují definici nenávistného projevu (hate speech).	Počet	Procenta
Projev proti příslušníkům jiné rasy	135	90%
Projev proti osobám jiného náboženského vyznání	131	87,30%
Projev proti osobě opačného pohlaví	118	78,70%
Projev proti osobám s odlišnou sexuální orientací	134	89,30%
Projev proti určité věkové skupině nebo jejím členům	90	60%
Projev proti příslušníkům politických stran nebo sdružení	103	68,70%
Projev na základě domnělé příslušnosti k menšině	108	72,00%
Projev proti osobám s jinou barvou pleti	134	89,30%
Projev proti příslušníkům jiného etnika	115	76,70%
Projevy proti osobám na základě jiného faktoru identity	88	58,70%
Vyhrožování	110	73,30%
Užití vulgarismů	93	62%
Urážka na cti	86	57,30%

Tabulka č. 6 Spojení naplňující definici nenávistného projevu

Zdroj: autor



Graf č. 6 Spojení naplňující definici nenávistného projevu, Zdroj: autor

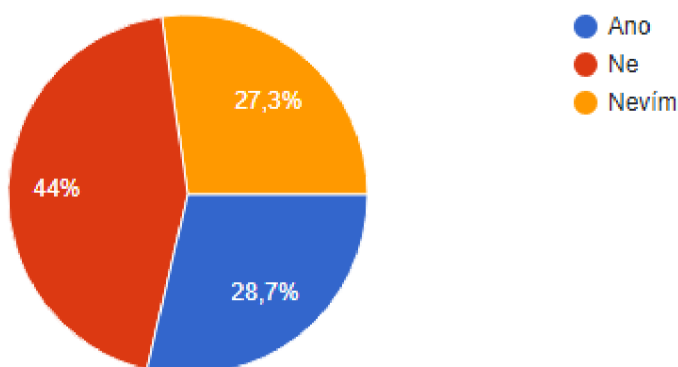
Tato otázka je velice odlišná od všech ostatních, které se v dotazníku nacházejí. Hlavní rozdíl je v tom, že jsem dal respondentům možnost zvolit na základě svého názoru více než jednu správnou odpověď. Výsledkem této otázky tedy nemůže být koláčový graf, ale sloupcový graf, který zobrazuje, které odpovědi byly nejčastěji preferované jako vhodné. Nejvíce hlasů získala možnost „projev proti příslušníkům jiné rasy“, na druhém místě shodně skončili odpovědi „projev proti osobám s odlišnou sexuální orientací“ a „projev proti osobám s jinou barvou pleti“. Další velmi častá odpovědi byly „projev proti osobám jiného náboženského vyznání“, „projev proti osobě

opačného pohlaví“ a „projev proti příslušníkům jiného etnika“. Oproti tomu nejméně hlasů získaly odpovědi „urážka na cti“ a „projevy proti osobám na základě jiného faktoru identity“.

**Otázka č. 7: Myslíte si, že je problematika nenávistných projevů v kybernetickém prostoru nějak právně ošetřena?**

Myslíte si, že je problematika nenávistných projevů v kybernetickém prostoru nějak právně ošetřena?	Počet	Procenta
Ano	43	28,70%
Ne	66	44%
Nejsem si jistý/jistá	41	27,30%
<b>Celkem</b>	<b>150</b>	<b>100%</b>

Tabulka č. 7 Názor na právní ošetření nenávistných projevů  
Zdroj: autor



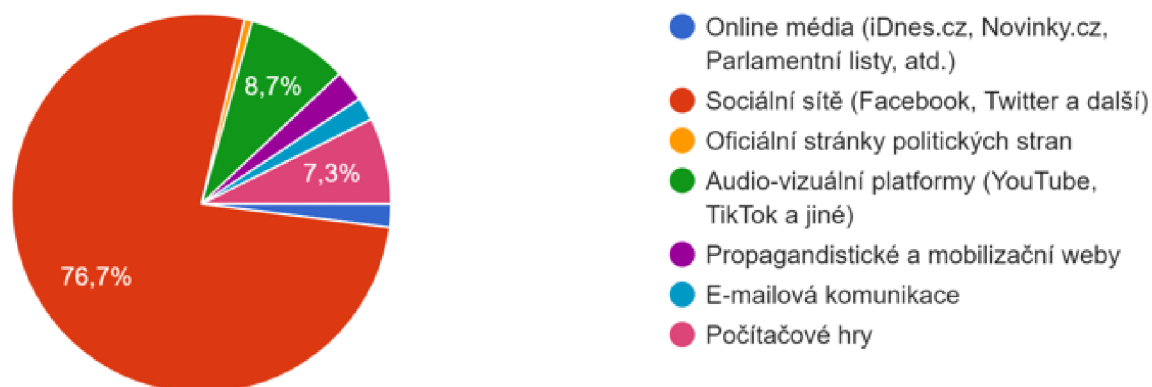
Graf č. 7 Názor na právní ošetření nenávistných projevů  
Zdroj: autor

U této otázky mě zajímal názor respondentů na to, zda si myslí, jestli je v našem právním státě nějak právně řešena problematika nenávistných projevů v kybernetickém prostoru. Skoro polovina respondentů (44%) se domnívá, že tato problematika není po právní stránce u nás nijak řešena. Lehce přes jednu čtvrtinu respondentů se domnívá že ano a další skoro čtvrtina si není jistá.

### Otázka č. 8: Na které online platformě se podle Vás nejčastěji šíří nenávistný obsah?

Na které platformě se podle Vás nejčastěji šíří nenávistný obsah?	Počet	Procenta
Online média (iDnes.cz, Novinky.cz, Parlamentní listy, atd.)	3	2%
Sociální sítě (Facebook, Twitter a další)	115	76,70%
Oficiální stránky politických stran	1	0,70%
Audio-vizuální platformy (YouTube, TikTok a jiné)	13	8,70%
Propagandistické a mobilizační weby	4	2,70%
E-mailová komunikace	3	2%
Počítačové hry	11	7,30%
<b>Celkem</b>	<b>150</b>	<b>100%</b>

Tabulka č. 8 Nejčastější platforma pro šíření nenávistných projevů  
Zdroj: autor



Graf č. 8 Nejčastější platforma pro šíření nenávistných projevů  
Zdroj: autor

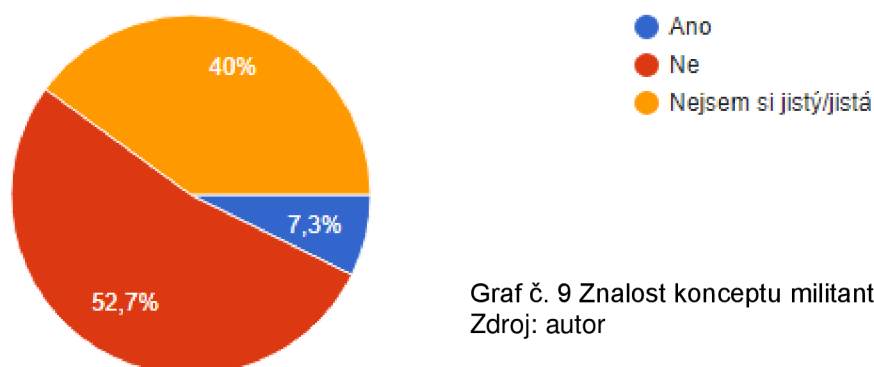
Podstatná část mé diplomové práce se zabývala popisem, přes které platformy se v online prostředí nenávistné projevy šíří. Z tohoto důvodu jsem tuto otázku také použil v dotazníku a zajímalo mě, jakou platformu považují respondenti za nejvíce problémovou v tomto ohledu. Více jak tři čtvrtiny respondentů si myslí, že nejčastěji se nenávistné projevy šíří pomocí sociálních sítí jako jsou například Facebook nebo Twitter. Na druhé a třetí místo zvolili audio-vizuální platformy jako YouTube a TikTok a počítačové hry. Skoro shodný počet hlasů poté získali platformy, na kterých fungují online média, propagandistické a mobilizační weby a e-mailová komunikace. Na poslední místě se umístili oficiální stránky politických stran.

### Otázka č. 9: Víte, co je koncept militantní demokracie?

Víte, co je koncept militantní demokracie?	Počet	Procenta
Ano	11	7,30%
Ne	79	52,70%
Nejsem si jistý/jistá	60	40%
<b>Celkem</b>	<b>150</b>	<b>100,00%</b>

Tabulka č. 9 Znalost konceptu militantní demokracie

Zdroj: autor



Graf č. 9 Znalost konceptu militantní demokracie

Zdroj: autor

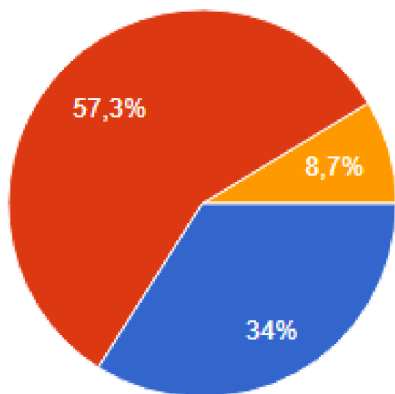
Od respondentů jsem chtěl také zjistit, zda ví, co znamená koncept militantní demokracie, jelikož si myslím, že s tématem mé práce velice úzce souvisí a také jsem o tomto konceptu sepsal jednu kapitolu. Více než polovina respondentů nevěděla, co koncept militantní demokracie znamená. Čtyřicet procent z respondentů si nebylo jistých a jen 7,3% vědělo, o co jde.

**Otázka č. 10: Na jakém principu je tento koncept založen? (V případě, že jste v předchozí otázce zvolili odpověď "Ne" nebo "Nejsem si jistý/jistá" pokuste se zvolit dle Vašeho uvážení nejvýstižnější odpověď.)**

Na jakém principu je tento koncept založen? (V případě, že jste v předchozí otázce zvolili odpověď "Ne" nebo "Nejsem si jistý/jistá" pokuste se zvolit dle Vašeho uvážení nejvýstižnější odpověď.)	Počet	Procenta
Demokratický stát se může bránit proti svému oslabení nebo zničení pouze demokratickými způsoby.	51	34%
Demokratický stát se může bránit proti svému oslabení nebo zničení i nedemokratickými způsoby úměrně situaci.	86	57,30%
Demokratický stát se může bránit proti svému oslabení nebo zničení i nedemokratickými způsoby bez omezení.	13	8,70%
<b>Celkem</b>	<b>150</b>	<b>100%</b>

Tabulka č. 10 Určení principu militantní demokracie

Zdroj: autor



- Demokratický stát se může bránit proti svému oslabení nebo zničení pouze demokratickými způsoby.
- Demokratický stát se může bránit proti svému oslabení nebo zničení i nedemokratickými způsoby úměrně situaci.
- Demokratický stát se může bránit proti svému oslabení nebo zničení i nedemokratickými způsoby bez omezení.

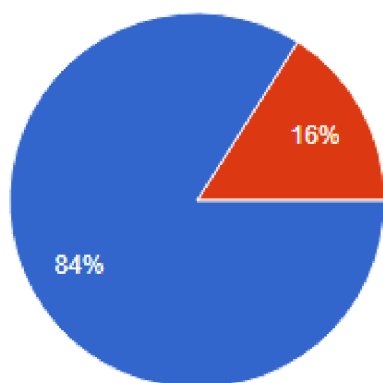
Graf č. 10 Určení principu militantní demokracie  
Zdroj: autor

Tato otázka má přímo návaznost na otázku předchozí a zajímalo mě, zda respondenti bez ohledu na to, jak v předchozí otázce odpověděli, dokážou správně určit princip, na kterém je koncept militantní demokracie založen. Více než polovina respondentů v tomto případě zvolila správnou odpověď.

**Otázka č. 11: Využili jste někdy možnost nahlašování na internetu? (Zpětná vazba k poskytovateli sítě kvůli falešnému profilu nebo nevhodnému vystupování na diskuzních platformách, Facebooku, Twitteru, atd.)**

Využili jste někdy možnost nahlašování na internetu? (Zpětná vazba k poskytovateli sítě kvůli falešnému profilu nebo nevhodnému vystupování na diskuzních platformách, Facebooku, Twitteru, atd.)	Počet	Procenta
Ano	126	84%
Ne	24	16%
<b>Celkem</b>	<b>150</b>	<b>100%</b>

Tabulka č. 11 Využití možnosti nahlašování respondenty  
Zdroj: autor



- Ano
- Ne

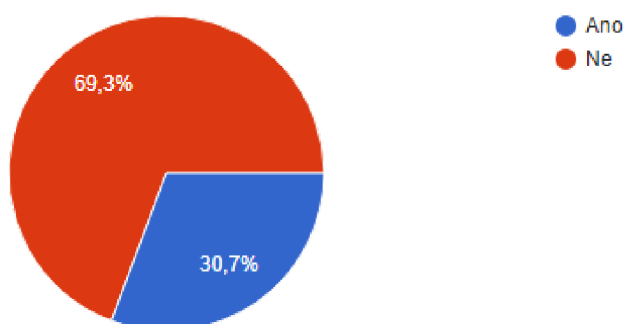
Graf č. 11 Využití možnosti nahlašování respondenty  
Zdroj: autor

Také mě u respondentů zajímalo, jestli oni sami někdy využili metodu nahlašování, ať už kvůli falešným profilům nebo nevhodným příspěvkům. Valná většina z nich již tuto zkušenost má a jen 16% respondentů tuto možnost doposud nevyužilo.

### Otázka č. 12: Myslíte si, že je systém nahlašování efektivní?

Myslíte si, že je systém nahlašování efektivní?	Počet	Procenta
Ano	46	30,70%
Ne	104	69,30%
<b>Celkem</b>	<b>150</b>	<b>100%</b>

Tabulka č. 12 Názor respondentů na efektivnost nahlašování  
Zdroj: autor



Graf č. 12 Názor respondentů na efektivnost nahlašování  
Zdroj: autor

Na základě předchozí otázky mě také zajímalo, zda si respondenti myslí, že je systém nahlašování efektivní. Skoro 70% respondentů se domnívá, že je systém nahlašování neefektivní a zbylých 30% má opačný názor.

## 8. Shrnutí

V rámci shrnutí této části se vrátím k hypotézám, které jsem si určil na začátku předvýzkumu.

### H 1: Více než polovina respondentů ví, co jsou nenávistné projevy.

Z celkového počtu respondentů, který činil 150 osob odpovědělo 134 (89,3%), že zná pojem nenávistné projevy. Čtrnáct jedinců (9,3%) zvolilo odpověď nejsem si jist a pouze 2 jednotlivci (1,3%) toto pojetí neznali. Tuto skutečnost dokládá tabulka a graf č. 5. Tuto hypotézu verifikujeme.



## **H 2: Nejčastěji volenými důvody, které definují nenávistný projev, budou rasová odlišnost, jiná barva kůže a odlišná sexuální orientace.**

Tato otázka byla v mém dotazníku jediná, ve které mohli respondenti zvolit více odpovědí. Na tomto základě jsem chtěl zjistit, jaké oblasti vnímají dotazovaní jako nejvíce spojené s definicí nenávistného projevu. Nejpreferovanější variantou byla odpověď „projev proti příslušníkům jiné rasy“, kterou zvolilo za stěžejní 135 respondentů ze 150 (90%). Na druhém místě shodně skončili odpovědi „projev proti osobám s odlišnou sexuální orientací“ a „projev proti osobám s jinou barvou pleti“, které obě získali 134 hlasů (89,3%). Tato data jsou doložená v tabulce a grafu č. 6. Tuto hypotézu tedy verifikujeme.

## **H 3: Méně než 1/3 dotázaných zná koncept militantní demokracie a zná její princip.**

Pro tuto hypotézu je potřebné využít z dotazníku dvě odpovědi, které na sebe přímo navazují. Jedná se o otázku č. 9, u které mě zajímala obecná znalost konceptu militantní demokracie a otázku č. 10, ve které jsem se respondentů ptal, zda znají princip toho konceptu. První část mé hypotézy byla potvrzena, jelikož koncept militantní demokracie znalo pouze 11 respondentů (7,3%). Druhá část hypotézy byla vyvrácena, jelikož většina respondentů dokázala správně určit z nabízených variant tu, která odpovídá principu militantní demokracie. Jednalo se o 86 respondentů (57,3%). Tuto hypotézu tedy falzifikuji, jelikož nedošlo k naplnění obou předpokladů.

## **H 4: Více než polovina respondentů využila možnosti nahlášení poskytovateli sítě kvůli falešnému profilu nebo nevhodnému vystupování.**

Možnost nahlášení příspěvku, nebo falešného profilu jakožto zpětnou vazbu pro provozovatele diskuzních platforem, Facebooku, nebo Twitteru využilo 126 respondentů (84%). Pouze 24 tázaných (16%) této možnosti doposud nevyužila. Tato tvrzení opírám o data znázorněná v tabulce a grafu č. 11. Hypotézu verifikujeme.

## **H 5: Méně než 1/3 respondentů si myslí, že je systém nahlašování neefektivní.**

System nahlašování neshledává jako efektivní 104 respondentů (69,3%). Zbylých 46 (30,7%) dotazovaných systému nahlašování věří a mají za to, že je účinný. Tyto informace vyplývají z tabulky a grafu č. 12. Hypotézu tedy falzifikuji.

## 9. Návrhy opatření

Z pohledu právních předpisů by dle mého názoru mělo dojít k úpravě. Současná legislativa se problematikou nenávistných projevů v kyberprostoru nezabývá tak, aby postihy byly motivující a staly se možnou překážkou takovému vyjadřování. Navrhl bych proto zpřísnění, kde by sankční postih byl natolik veliký, aby lehkovážnost některých uživatelů byla pozastavena. Žijeme v době, kdy internet vládne světu, a proto musíme zvážit, zda jsou jednotlivé kroky, které děláme pro její obranu dostatečné. Terčem nenávistných projevů se může stát kdokoli. Je tedy zapotřebí chránit nejen osoby fyzické, ale také státní a nestátní aktéry, které tvoří jednotný systém celé populace. Pokud nejsme schopni uchránit jednotlivce, nebudeme schopni poskytnout dostatečné bezpečí ani státním organizacím.

Z pohledu statistiky by bylo vhodné sjednotit databáze přestupků a trestných činů, aby byl usnadněn monitoring nenávistných projevů jako celku. Zároveň by bylo vhodné z těchto údajů oddělit ty, které se uskuteční v online prostoru a mimo něj. Tímto způsobem by bylo také možné určit nejproblematictější platformy v kybernetickém prostoru a zaměřit se na ně. Provozovatelé těchto webů a sociálních sítí by poté měli být upozorněni na nevhodné příspěvky a mohla by s nimi být navázána diskuze o nápravných opatřeních. Tento proces by měl vycházet z právních předpisů a v případě neuposlechnutí výzvy státního orgánu by mohlo docházet k postihům.

S tím úzce souvisí podpora vývoje nástroje, který by vyhledával nenávistné projevy v online prostředí. Tento nástroj by měl v ideálním případě fungovat na základě programu, který by tyto projevy detekoval. Problematické projevy by poté měla posuzovat osoba, která by vyhodnotila jejich škodlivost. Tímto způsobem by docházelo ke dvojité kontrole příspěvků.

Jako preventivní opatření by bylo vhodné zorganizovat celostátní kampaň k této problematice se zaměřením na žáky a studenty základních a středních škol. Již v tomto věku dochází k prvnímu kontaktu s kybernetickým prostorem a měla by proto být dětem a mladistvým vysvětlována rizika a hrozby, která se v tomto prostoru nacházejí. Také by jim mělo být kladeno na mysl, že se mohou stát nejen obětí, ale také agresorem. Měly by proto vědět, co všechno spadá pod pojem nenávistné projevy a měly by znát také způsob, jak se takovému chování bránit.

Kromě vzdělávání dětí a mladistvých, bych také navrhol posílit vzdělání orgánů činných v trestním řízení v oblasti problematiky trestné činnosti z nenávisti.

Vhodné by také bylo usnadnit občanům podávání trestních oznámení. Stát sice již učinil kroky a umožnil podávat trestní oznámení skrze Portál občana, ale z mého pohledu je tato možnost nedostatečně medializována a k dokončení podání trestního oznámení potřebují mít občané založenu datovou schránku. Bylo by tedy vhodné o této možnosti častěji informovat občany a usnadnit jim tento způsob.

## Závěr

Je nepopíratelné, že současné globální a vnitrostátní problémy do jisté míry ovlivní také fungování naší společnosti a občanů. Tyto skutečnosti rozdělují společnost a vytváří negativní postoje napříč společenským spektrem. Není proto s podivem, že téma nenávistných projevů je stále aktuálnější a pomocí kyberprostoru také rozšířenějším tématem.

To byl také důvod, proč jsem si toto téma zvolil pro zpracování své diplomové práce. Považoval jsem za vhodné shrnout tuto problematiku do jednoho uceleného dokumentu se zaměřením na jednotlivé platformy, pomocí kterých se nenávistné projevy šíří. V rámci zpracování práce jsem prostudoval poměrně velké množství právních předpisů, literatury a odborných článků. Také jsem studoval některé případy ze současnosti, které proběhly soudními řízeními a jejich závěry využil ve své práci.

Vzhledem k rozsáhlosti studované problematiky by bylo samozřejmě možné práci rozšířit a udělat ji obsáhlejší, případně ji zaměřit jiným směrem. Nicméně jsem se snažil práci zpracovat, aby mohla sloužit například jako podklad pro další studium nenávistných projevů v kybernetickém prostoru. Opírám toto tvrzení a můj osobní názor, že se spektrum aplikací a webových stránek bude neustále rozšiřovat a s tím se bude také neustále zvětšovat množství nenávistných útoků v online prostoru.

Práce si kladla za cíl objektivně ukázat problematiku nenávistných projevů v kybernetickém prostoru. Součástí toho bylo popsání nedostatků a rizik a analýza prostředí se zaměřením na způsoby, kterými jsou tyto projevy nejčastěji šířeny. Stanovených cílů této diplomové práce bylo dosaženo.

Teoretická část práce byla zaměřena zejména na definování pojmů z oblasti nenávistných projevů, jejich možných typů a forem. Dále zde byly podrobněji rozebrány jednotlivé online platformy, které v této problematice hrají významnou roli. Také jsem měl za vhodné zmínit koncept militantní demokracie, jako možný způsob obrany demokratického systému před jeho oslabením nebo zničením. Tuto myšlenku dokládám dvěma možnými způsoby, jak byl v praxi tento koncept u nás využit. Poslední kapitolu teoretické části tvořila současná právní opatření a zprávy a plány Ministerstva vnitra z této oblasti.

Praktickou část jsem provedl formou dotazníkového šetření pomocí služby Google Forms. Na počátku jsem si stanovil 5 hypotéz, které jsem poté verifikoval nebo falzifikoval. Pro tento dotazník se mi podařilo sehnat vzorek 150 respondentů, kteří odpovídali na mnou definované otázky. Z dat, které jsem tímto šetřením získal jsem vytvořil grafy a tabulky, které jsem použil ve svém předvýzkumu. Výsledky jsem poté shrnul v osmé kapitole a mohou být následně využity pro další zkoumání.

V závěru práce jsem vytvořil seznam doporučených návrhů opatření, které by dle mého názoru pomohli v boji proti nenávistným projevům v kybernetickém prostoru.

## **Seznam zkratk**

ČR – Česká republika

DS – Dělnická strana

DSSS – Dělnická strana sociální spravedlnosti

EU – Evropská unie

GIBS – Generální inspekce bezpečnostních sborů

ICQ – chatovací program

LGBT+ - Lesby, gayové, bisexuálové, transgender osoby a další identity

LZPS – Listina základních práv a svobod

MV – Ministerstvo vnitra

NÚKIB – Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost

OSN – Organizace spojených národů

SPD – politická strana Svoboda a přímá demokracie

TCP/IP – Transmission Control Protocol over Internet Protocol – protokoly pro spojování jednotlivých počítačů (serverů) do vzájemně provázaných sítí

WBC – Westboro Baptist Church

ZŠ – Základní škola

## Seznam použité literatury

- [1.] AKČNÍ PLÁN BOJE PROTI EXTREMISMU A PŘEDSUDEČNÉ NENÁVISTI: 2021-2022. Ministerstvo vnitra: Odbor bezpečnostní politiky. Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná, 2021, 28(563), 1-18.
- [2.] CONOVER, M. D.; GONCLAVES, B.; FLAMMINI, A.; MENCZER, F. Partisan asymmetries in online political activity. Springer Berlin Heidelberg. EPJ Data Science 1(6), 1–19.e-ISSN 2193-1127
- [3.] CHADWICK, A. (2013). The Hybrid Media System: Politics and Power. Oxford: University Press
- [4.] DAHLGREN, P. (2013). The political web: media, participation and alternative democracy. Basingstoke: Palgrave Macmillan. ISBN 9781137326362
- [5.] JIRÁSEK, Petr, Luděk NOVÁK a Josef POŽÁR. Výkladový slovník kybernetické bezpečnosti: Cyber security glossary. Třetí aktualizované vydání. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2015. ISBN 978-80-7251-436-6
- [6.] KOLOUCH, Jan a Pavel BAŠTA. CyberSecurity. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2019. CZ.NIC. ISBN 978-80-88168-31-7
- [7.] KONCEPCE BOJE PROTI EXTREMISMU A PŘEDSUDEČNÉ NENÁVISTI 2021–2026. Ministerstvo vnitra: Odbor bezpečnostní politiky. Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná, únor 2021, 28(563), 1-62
- [8.] LOEWENSTEIN, Karl. (1937). Militant Democracy and Fundamental Rights I/II. The American Political Science Review, Vol. 31
- [9.] MCLUHAN, M. (2011). Jak rozumět médiím: extenze člověka. Praha: Mladá fronta. ISBN 9788020424099
- [10.] MOROZOV, E. (2011). The Net Delusion: The Dark Side of Internet Freedom. New York: Public Affairs. ISBN 9781586488741
- [11.] ZPRÁVA O EXTREMISMU A PŘEDSUDEČNÉ NENÁVISTI NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2021. Ministerstvo vnitra: Odbor bezpečnostní politiky. Praha, 2022, 30(483), 1-24.

## Seznam elektronických zdrojů

- [1.] Archivní stránky kulturního žurnalisty Jakuba Malovaného – Orlík – Historie od F.A.S., až po rozpad Orlíku. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: [https://hockey-music.estranky.cz/clanky/orlik/historie-od-f\\_a\\_s\\_\\_-az-po-rozpad-orliku.htm](https://hockey-music.estranky.cz/clanky/orlik/historie-od-f_a_s__-az-po-rozpad-orliku.htm)
- [2.] Díky videohrám můžeme kriticky přemýšlet o skutečnosti, říká radikální vývojář Paolo Pedercini mujRozhlas. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.mujrozhlas.cz/otevrene-hlavy/diky-videohram-muzeme-kriticky-premyslet-o-skutecnosti-rika-radikalni-vyvojar-paolo>
- [3.] Hate Speech (Stanford Encyclopedia of Philosophy). In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: [https://plato.stanford.edu/entries/hate-speech/?fbclid=IwAR3vshXUQ1FV16U1HtRU15-Xwwmmoi\\_DA3YgkLwk8TChKV0XJihbueqpOLY](https://plato.stanford.edu/entries/hate-speech/?fbclid=IwAR3vshXUQ1FV16U1HtRU15-Xwwmmoi_DA3YgkLwk8TChKV0XJihbueqpOLY)
- [4.] HRDINA, Matouš, Liudmila KOPECKÁ a Hana DAŇKOVÁ. Projevy nenávisti v online prostoru a na sociálních sítích [online]. Hate speech závěrečná zpráva: Člověk v tísní, 2015 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://epale.ec.europa.eu/sites/default/files/1459365027-hate-speech-zaverecnazprava-final-verze.pdf>
- [5.] Krvavá bitva o Janov | Noviny. In: Lidovky.cz [online]. 18. 11. 2008 [cit. 11.03.2023]. Dostupné z: [https://www.lidovky.cz/noviny/krvava-bitva-o-janov.A081118\\_000002\\_In\\_noviny\\_sko](https://www.lidovky.cz/noviny/krvava-bitva-o-janov.A081118_000002_In_noviny_sko)
- [6.] NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2019/881 [online]. Úřední věstník Evropské unie: EUR-Lex, 2019 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32019R0881&qid=1678796348837>
- [7.] Nejvyšší správní soud rozhoduje o zákazu Dělnické strany. In: iROZHLAS [online]. 17. 2. 2010 [cit. 11.03.2023]. Dostupné z: [https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/nejvyssi-spravni-soud-rozhoduje-o-zakazu-delnicke-strany\\_201002170905\\_kbrezovska](https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/nejvyssi-spravni-soud-rozhoduje-o-zakazu-delnicke-strany_201002170905_kbrezovska)
- [8.] Nenávistné projevy | Centrum transparentnosti. In: [cit. 11.03.2023]. Dostupné z: <https://transparency.fb.com/cs-cz/policies/community-standards/hate-speech/>
- [9.] Nová směrnice EU o kybernetické bezpečnosti „NIS2“: a návrh NOVÉHO ZÁKONA O KYBERNETICKÉ BEZPEČNOSTI plánovaná platnost změn v



- kybernetické bezpečnosti od 2024 [online]. Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost: NÚKIB, 2023 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://osveta.nukib.cz/course/view.php?id=145>
- [10.] Teroristický útok ve Francii na redakci Charlie Hebdo | Aktuálně.cz. In: Aktuálně.cz - Víte, co se právě děje [online]. 27. 1. 2015 [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/teroristicke-utoky-ve-francii/r~c93d1740a66a11e49e4b0025900fea04/>
- [11.] Pilotní šetření, předvýzkum — PSK. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.ptejteseknihovny.cz/dotazy/pilotni-setreni-predvyzkum>
- [12.] Podvodník Václav Prokůpek, který si vymyslel zprávu o romské straně, kandiduje za Sdružení nestraníků. A s ním další extremisti - Romea.cz - Vše o Romech na jednom místě. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://romea.cz/cz/domaci/podvodnik-vaclav-prokupek-ktery-si-vymyslel-zpravu-o-romske-strane-kandiduje-za-sdruzeni-nestraniku-a-s-nim-dalsi-extremisti>
- [13.] Politologicko-právní aspekty militantní demokracie: Political and Legal Aspects of Militant Democracy [online]. Praha: Business & IT, 2013 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: [http://bit.fsv.cvut.cz/issues/02-13/full\\_02-13\\_09.pdf](http://bit.fsv.cvut.cz/issues/02-13/full_02-13_09.pdf)
- [14.] Posílal prvnáky do plynu. Autor komentáře zatím beztrestně nevyvážne, státní zástupce se odvolal. In: iROZHLAS [online]. 13. 6. 2019 [cit. 11.03.2023]. Dostupné z: [https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/zs-plynarenska-prvnaci-teplice-rasismus-soud-statni-zastupce\\_1906130600\\_ogo](https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/zs-plynarenska-prvnaci-teplice-rasismus-soud-statni-zastupce_1906130600_ogo)
- [15.] Popírání holocaustu | Holocaust. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.holocaust.cz/dejiny/antisemitismus-2/antisemitismus-po-druhe-svetove-valce/popirani-holocaustu/>
- [16.] SLÍŽEK, David. CZ.NIC ukončil blokování sedmi dezinformačních webů, jeden nesplňuje podmínky registrace. In: *Lupa.cz* [online] [cit. 11.03.2023]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/cz-nic-ukoncil-blokovani-sedmi-dezinformacnich-webu-jeden-nesplnuje-podminky-registrace/>
- [17.] Stát odmítá říct, které weby a proč nechal vypnout. Vláda připraví zákon proti dezinfu, Bartoš o něm neví. In: iROZHLAS [online]. 22. 3. 2022 [cit. 11.03.2023]. Dostupné z: [https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/technologie/blokace-web-dezinformace-dezinformacni-rozvedka-internet-seznam\\_2203220500\\_cib](https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/technologie/blokace-web-dezinformace-dezinformacni-rozvedka-internet-seznam_2203220500_cib)

- [18.]TELEVIZE, Česká. Neonacisté i Ku Klux Klan přivedli Virginii k výjimečnému stavu. Zemřeli tři lidé. In: *ČT24 – Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR – Česká televize* [online] [cit. 11.03.2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2209102-vyjimecny-stav-ve-virginii-nepokoje-vyprovokovane-beloskymi-extremisty-pokracuji>
- [19.]The EU Code of conduct on countering illegal hate speech online. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: [https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-code-conduct-countering-illegal-hate-speech-online\\_en](https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-code-conduct-countering-illegal-hate-speech-online_en)
- [20.]Ústavní soud: Zemanovo volební heslo spojující Drahoše s imigranty bylo zkratkovité, nikoliv nezákonné | iROZHLAS – spolehlivé zprávy. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: [https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/milos-zeman-kampan-prezidentska-drahos-migrace-uprchlici\\_1803220909\\_gol](https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/milos-zeman-kampan-prezidentska-drahos-migrace-uprchlici_1803220909_gol)
- [21.]Westboro Baptist Church. In: Southern Poverty Law Center [online] [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.splcenter.org/fighting-hate/extremist-files/group/westboro-baptist-church>
- [22.]What is hate speech? | United Nations. In: [cit. 11.03.2023]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/hate-speech/understanding-hate-speech/what-is-hate-speech>
- [23.]Zákon č. 181/2014 Sb., Zákon o kybernetické bezpečnosti. In: *Zákony pro lidi* [online] [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2014-181>
- [24.]Zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod. In: *Zákony pro lidi* [online] [cit. 11.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>
- [25.]Zákon č. 231/2001 Sb.: Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů. In: . *Sbírka zákonů*, 2001, ročník 2001, číslo 87. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-231?text=nen%C3%A1vist>
- [26.]Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40/zneni-20230105>
- [27.]Zákon č. 89/2012 Sb.: Občanský zákoník. In: . *Sbírka zákonů*, 2012, ročník 2012, číslo 33. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89?text=nen%C3%A1vist>

[28.]Žalobce připomněl Českou sodu a soud trio ostrých raperů osvobodil. In: iDNES.cz [online]. 29. 11. 2011 [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: [https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/soud-osvobodil-hrobku-pitvu-a-reznika.A111129\\_155059\\_krimi\\_cen](https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/soud-osvobodil-hrobku-pitvu-a-reznika.A111129_155059_krimi_cen)